

22.6.2022

UTKAST Regeringens proposition med förslag till lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten. Samtidigt upphävs den gällande lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarmakten. I propositionen föreslås det att lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarmakten och lagen om övervakning av underrättelseverksamheten ändras. Dessutom föreslås ändringar av teknisk natur i sex lagar.

Det föreslås att Huvudstaben ska få i ny uppgift att förebygga och avslöja militära brott. Enligt den gällande lagen är Huvudstabens enda uppgift i fråga om militära brott att utreda militära brott. I lagstiftningen föreslås det nya bestämmelser om allmänna befogenheter som gäller Huvudstabens alla brottsbekämpningsuppdrag. Dessutom föreslås för Huvudstaben vissa nya befogenheter som utövas självständigt i samband med uppgifter som gäller förebyggande och avslöjande av brott. Det föreslås också ändringar i bestämmelserna som gäller inledande av förundersökning, handräckning och bestämmelserna om undantagsförhållanden och störningar under normalförhållanden. Dessutom föreslås det nya bestämmelser om rätten för dem som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen att utöva vissa befogenheter i anknytning till brottsbekämpning.

Genom propositionen effektiviseras också bestämmelserna som gäller tillsynen över Försvarmaktens brottsbekämpningsuppdrag genom att underrättelsetillsynsombudsmannen och riksdagens underrättelsetillsynsutskott enligt förslaget i fortsättningen också ska övervaka militärunderrättelsemyndigheternas förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

Syftet med propositionen är att säkerställa att lagstiftningen om förundersökning av militära brott är aktuell, så att det straffrättsliga ansvaret realiserar effektivt inom Försvarmakten. De nya befogenheterna och de befogenheter som Försvarmakten självständigt förfogar över är att effektivisera förebyggandet och avslöjandet av sådan verksamhet som äventyrar försvaret. Ett ytterligare syfte är att undanröja hinder som hindrar eller försvårar ett smidigt myndighetssamarbete eller hindrar eller försvårar förverkligandet av straffansvaret.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2024.

1.

Lag

Lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

DEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om brottsbekämpning vid Försvarens huvudstab samt om utredning av sådana brott som behandlas i ett militärdisciplinförfarande inom Försvarens huvudstab. I lagen föreskrivs dessutom om förfarandet i ett militärdisciplinärende, om de påföljder som påförs i det samt om inledandet av ett militärrättegångsförfarande.

Bestämmelser om personer som lyder under ett militärdisciplinförfarande finns i

- 1) 45 kap. i strafflagen (39/1889),
- 2) lagen om försvarsmakten (551/2007),
- 3) värnpliktslagen (1438/2007),
- 4) lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (285/2022),
- 5) lagen om frivilligt försvar (556/2007),
- 6) lagen om militär krishantering (211/2006), samt
- 7) lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005).

I ett militärdisciplinförfarande får en sådan gärning undersökas där det finns skäl att misstänka att en person som lyder under ett militärdisciplinförfarande har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 2 § i militära rättegångslagen (326/1983). För en sådan gärning kan ett disciplinstraff påföras i ett disciplinärt förfarande eller dömas ut i en militärrättegång på det sätt som föreskrivs i denna lag och i militära rättegångslagen.

2 §

Förhållandet till annan lagstiftning

På brottsbekämpningen inom Försvarens huvudstab tillämpas bestämmelserna om förebyggande, avslöjande och utredning av brott i förundersökningslagen (805/2011) och tvångsmedelslagen (806/2011) samt i någon annan lag, om inget annat följer av det som föreskrivs nedan.

Utöver vad som föreskrivs i denna lag, finns det bestämmelser om behandling av personuppgifter i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarens huvudstab (332/2019).

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *brottsbekämpning* förhindrande, avslöjande och utredning av brott.
- 2) *förhindrande av brott* åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför.
- 3) *avslöjande av brott* åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning av ett brott finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet kan antas att ett brott har begåtts.
- 4) *utredning av brott* förundersökning av brott.
- 5) *militärdisciplinförfarande* en straffprocess som omfattar förundersökning av ett militärt brott och ett särskilt disciplinärt förfarande där det för en gärning kan påföras ett disciplinstraff på det sätt som föreskrivs i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten eller i militära rättegångslagen.
- 6) *militära brott* brott som avses i 2 § i militära rättegångslagen.

2 kap.

Allmänna principer som ska iakttas i brottsbekämpning vid Huvudstaben

4 §

Respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

De som sköter brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska respektera de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, och när de utövar sina befogenheter välja det motiverbara alternativ som bäst tillgodoser dessa rättigheter.

5 §

Proportionalitetsprincipen

Sådana åtgärder som vidtas i samband med brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska kunna försvaras i förhållande till hur viktigt, farligt och brådskande uppdraget är, det mål som eftersträvas samt uppträdande, ålder, hälsa och andra motsvarande omständigheter som gäller den person som är föremål för åtgärden och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

6 §

Principen om minsta olägenhet

Genom de åtgärder som vidtas i samband med brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben får man inte ingripa i någons rättigheter i större utsträckning och ingen får orsakas större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att uppgiften ska kunna utföras.

7 §

Principen om ändamålsbundenhet

Befogenheterna för brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben får utövas endast i det ändamål som anges i denna lag.

DEL II

MILITÄRDISCIPLINFÖRFARANDE

3 kap.

Förundersökning

8 §

Principer som ska iaktas vid förundersökning

Utöver vad som föreskrivs i 2 kap. ska i synnerhet följande principer enligt förundersökningslagen och tvångsmedelslagen iaktas:

- 1) objektivitetsprincipen,
- 2) finkänslighetsprincipen,
- 3) oskyldighetspresumtionen,
- 4) rätten att inte medverka till utredningen av sitt brott.

9 §

Förundersökning på en disciplinär förmans eller åklagares initiativ

Då ett brott som avses i militära rättegångslagen har kommit till en disciplinär förmans kännedom eller då det finns skäl att misstänka att ett sådant brott har begåtts, ska den disciplinära förmannen utan dröjsmål se till att förundersökning görs och att en anmälan om brottet registreras i enlighet med 3 kap. 1 § i förundersökningslagen. Beslut om huruvida en förundersökning ska göras eller inte göras ska fattas utan dröjsmål. Vid undersökningen tillämpas utöver denna lag vad som föreskrivs om förundersökning i brottmål.

Förundersökning ska också göras när en åklagare som avses i 4 § 1 mom. i militära rättegångslagen förordnar det.

Förundersökningen av ett brott som en tjänsteman vid Forsvarsmaktens underrättelsetjänst misstänks för ska göras av Huvudstaben så som föreskrivs i 11 kap.

10 §

Förundersökning på Huvudstabens initiativ

Utöver vad som föreskrivs i 9 och 12 § kan Försvarsmaktens assessor eller en militärjurist som är undersökningsledare vid Huvudstaben eller någon annan tjänsteman som förordnats till undersökningsledare besluta om inledande av förundersökning på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen. Den disciplinära förmannen ska underrättas om ett beslut om att inleda förundersökning, om detta inte äventyrar genomförandet av förundersökningen.

11 §

Förundersökning på polisens initiativ

Utöver vad som föreskrivs i 9, 10 och 12 § kan polisen besluta om inledande av förundersökning på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen. Den disciplinära förmannen ska underrättas om ett beslut om att inleda förundersökning, om detta inte äventyrar genomförandet av förundersökningen.

12 §

Tjänstemän som gör förundersökning

Den disciplinära förman i vars underlydande trupp eller förvaltningsenhet ett brott har begåtts eller den som misstänks för brottet tjänstgör sörjer för att förundersökning görs. Vid behov kan också en högre disciplinär förman sörja för att förundersökning görs. Den tjänsteman som sörjer för att förundersökning görs är samtidigt undersökningsledare eller förordnar en av sina underlydande till undersökningsledare.

Har en högre disciplinär förman fått kännedom om att en lägre förman inte vidtagit åtgärder med anledning av ett brott, ska förmannen om sakens natur det kräver förordna att förundersökning görs eller själv ta upp saken till behandling.

När ett brott som avses i militära rättegångslagen undersöks ska den som leder undersökningen vara en anhållningsberättigad tjänsteman som avses i 22 § 1 mom. i denna lag eller chefen för en grundenhet. Fältväbelen vid en grundenhet får vara undersökningsledare i ett ärende där det görs förundersökning enligt 13 § 2 mom. och där en i 33 § 4 mom. nämnd påföljd kan påföras. Utredaren är en tjänsteman som tjänstgör inom försvarsmakten. Utredaren ska ha tillräcklig utbildning för förundersökning.

En disciplinär förman kan be tjänstemän som avses i 95 § att göra förundersökning. Om förundersökningen överförs till Huvudstaben, ska den tjänsteman som avses i ovan nämnda paragraf också vara undersökningsledare.

13 §

Förundersökningens omfattning

Förundersökning görs i den omfattning som arten av det ärende som undersöks och avgörandet eller åtalsprövningen i ett disciplinärende förutsätter.

Om den misstänkte erkänner den gärning som undersöks, kan förundersökningen avslutas och ärendet ges till den disciplinära förmannen för avgörande förutsatt att

- 1) gärningen är ringa,
- 2) det är klart att målsäganden inte har några krav, och
- 3) det med beaktande av sakens utredda natur utifrån en helhetsbedömning är onödigt att förundersökningen fortgår.

14 §

Avstående från att göra förundersökning samt avslutande av förundersökningen

En disciplinär förman kan avstå från att göra förundersökning eller avsluta en redan påbörjad förundersökning, om förmannen utgående från till buds stående material anser att den misstänkta gärningen uppenbarligen har berott på ouppmärksamhet, tanklöshet eller okunnighet som med beaktande av omständigheterna är ursäktlig eller om gärningen annars ska anses vara ringa med hänsyn till upprätthållandet av disciplin och ordning.

Den disciplinära förman som avses i 1 mom. eller en disciplinär förman som är överordnad denne får förordna att förundersökning ska göras eller inledas på nytt, om det på grund av nya omständigheter som kommit fram i ärendet finns ett motiverat skäl till detta.

15 §

Förhör med parterna

Den misstänkte och målsäganden ska förhöras vid förundersökningen. En målsägande som uppenbarligen inte har sådan information som klargör det ärende som undersöks behöver inte förhöras, om målsäganden annars har gett de uppgifter som behövs för att disciplinärendet ska kunna avgöras. En part ska själv vara närvarande vid förhöret.

En part får dock avge sin utsaga per telefon eller med hjälp av något annat medium för dataöverföring, om detta inte medför olägenhet eller äventyrlig undersökningens tillförlitlighet. I fråga om den misstänkte är en förutsättning dessutom att ärendet är obetydligt och att personligt hörande skulle fördröja behandlingen av ärendet avsevärt på grund av att personen tjänstgör på ett fartyg eller på grund av andra särskilda omständigheter. Trots nämnda begränsningar får smärre kompletteringar av ett tidigare förhör med den misstänkte göras per telefon eller med hjälp av något annat medium för dataöverföring.

16 §

Förhørsledare

Förhørsledaren ska vara någon annan än den direkta förmannen till den som misstänks för ett brott. Den direkta förmannen får dock förrätta ett förhör i en enkel och klar sak där det finns en etablerad påföljdspraxis, om det inte finns någon annan förhørsledare att tillgå på grund av att den misstänkte tjänstgör på ett fartyg eller på grund av andra särskilda omständigheter.

17 §

Utlåtande av en militärjurist

Den disciplinära förmannen ska inhämta utlåtande av en militärjurist i ett ärende, om detta inte orsakar betydande dröjsmål med handläggningen av ärendet. Utlåtande behöver inte inhämtas i enkla och klara ärenden.

18 §

Avslutande åtgärder och tilläggsundersökning

Innan ett disciplinärende avgörs ska den misstänkte ges tillfälle att bekanta sig med det material som samlats in vid förundersökningen, inklusive utlåtandet av en militärjurist, och avge sin utsaga om det. Den misstänkte kan avge sin utsaga också per telefon eller med hjälp av något annat medium för dataöverföring, om de förutsättningar som anges i 15 § 2 mom. uppfylls. Då ska den misstänkte vid behov få en muntlig redogörelse för det väsentliga innehållet i det material som samlats in vid förundersökningen. Motsvarande tillfälle ska på begäran ges målsäganden.

Den misstänkte behöver inte ges sådant tillfälle som avses i 1 mom., om

- 1) förundersökningen har gjorts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. och det inte har kommit fram några sådana nya omständigheter eller någon sådan ny utredning i ärendet som den misstänkte ska höras om, eller
- 2) disciplinbeslutet är friande.

En parts utsaga ska tas in i förundersökningsprotokollet. En part får be om att åtgärder för tilläggsutredning vidtas. Begäran ska göras utan oskäligt dröjsmål sedan parten har bekantat sig med förundersökningsmaterialet. De åtgärder för tilläggsutredning som parten begär ska vidtas, om parten visar att de kan inverka på ärendet och om de inte orsakar oskäliga kostnader i förhållande till ärendets natur.

Den disciplinära förmannen ska sörja för att de åtgärder som avses i 1 och 3 mom. vidtas.

4 kap.

Tvångsmedel i ett disciplinärt förfarande

19 §

Tvångsmedel och de myndigheter som har rätt att använda dem

Utöver vad som föreskrivs i denna lag föreskrivs det i tvångsmedelslagen om de tvångsmedel som får tillämpas på brott som avses i 2 § i militära rättegångslagen och om de myndigheter som har rätt att använda dem.

20 §

Gripande

Om upprätthållandet eller återställandet av disciplin, ordning eller säkerhet kräver det, får en person som ertappats eller på sannolika skäl misstänks för ett i 2 § i militära rättegångslagen avsett brott gripas.

21 §

Tjänsteman och militärperson som har rätt att gripa

Gripande får verkställas av

- 1) en person som tjänstgör som yrkesmilitär och är förman till den som ska gripas,
- 2) en militärperson i vakt-, jour- eller militärpolisuppdrag,
- 3) chefen för en militäravdelning som förordnats till militärt säkerhets- eller ordningsuppdrag, samt
- 4) en i 22 § avsedd anhållningsberättigad tjänsteman.

22 §

Anhållningsberättigad tjänsteman

Anhållningsberättigade tjänstemän är

- 1) kommandören för respektive truppenhet och en högre disciplinär förman,
- 2) garnisonschefen och garnisonskommendanten,
- 3) en officer som innehar en tjänst och som sköter ett militärpolisuppdrag.

Befälhavaren på ett krigsfartyg får besluta om att verkställa anhållande, om

- 1) den anhållningsberättigade tjänsteman som avses i 1 mom. inte kan nås på grund av att kommunikationsförbindelserna inte fungerar eller av något annat motsvarande skäl,
- 2) saken inte tål dröjsmål, och
- 3) anhållandet behövs för att den allmänna ordningen och säkerheten på fartyget ska kunna upprätthållas eller en allvarlig person- eller egendomsskada ska kunna förhindras.

23 §

Förvaring och bemötande av gripna, anhållna eller häktade personer

Gripna, anhållna eller häktade personer förvaras i högvakt eller annars under en militärmyndighets uppsikt eller i ett allmänt fängelse eller någon annan förvaringslokal.

I fråga om anhållna och gripna personer iaktas vad som föreskrivs om bemötandet av dem i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006).

Vad som i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen bestäms om

- 1) polisen gäller en militärmyndighet i fråga om de personer som hålls i förvar hos militärmyndigheten,
- 2) polismän eller väktare gäller i 21 § i denna lag avsedda personer som har rätt att verkställa gripande och i 88 § 1 mom. 2 punkten avsedda tjänstemän,
- 3) chefen för en förvaringslokal gäller den tjänsteman som förordnats till chef för högvakten eller för någon annan övervakad lokal, och
- 4) den som ska avgöra rättelseyrkanden gäller den berörda kommandören för ett truppförband.

På bemötandet av häktade personer som står under en militärmyndighets uppsikt tillämpas vad som i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen föreskrivs om bemötandet av häktade personer.

24 §

Underrättande om gripande och frigivande av den gripne

Den som har rätt att verkställa anhållande ska utan dröjsmål underrättas om att en person har gripits.

Den gripne ska frigges utan dröjsmål efter det att förhøret avslutats eller annan grund för gripande inte längre föreligger, dock innan det har förflutit 24 timmar från gripandet, om det inte inom samma tid bestäms att den gripne ska anhållas.

25 §

Kroppsvsitation

Den som är berättigad att verkställa gripande har rätt att i samband med gripande, anhållande eller inledande av verkställigheten av arreststraff kroppsvisitera den som åtgärden gäller för att förvissa sig om att personen inte medför föremål eller ämnen som kan äventyra förvaringen eller med vilka personen kan utsätta sig själv eller andra för fara.

Farliga föremål och ämnen som avses i 1 mom. ska tas ifrån den som visiteras. De ska återlämnas vid frigivningen, om det inte finns hinder för detta enligt lag. Bestämmelser om förfarandet i fråga om alkoholdrycker och narkotika finns i 30 § 2 mom.

26 §

Tidsfrist för att väcka åtal

Bestämmelser om den tid som ska utsättas för väckande av åtal när svaranden är häktad finns i tvångsmedelslagen.

27 §

Beslag samt genomsökning av platser och personer

Förutom de myndigheter som nämns i tvångsmedelslagen får även en anhållningsberättigad tjänsteman som avses i 22 § 1 mom. i denna lag besluta om beslag samt om allmän husrannsakan och genomsökning av platser och personer.

Den som har rätt att gripa en person får dock utan sådant förordnande som avses i 1 mom. ta ett föremål i besittning i syfte att ta det i beslag, om ärendet inte tål dröjsmål. Den som har rätt att verkställa gripande får också företa allmän husrannsakan samt genomsökning av platser och personer utan sådant förordnande som avses i 1 mom., om syftet är att ta i beslag ett sådant föremål som har kunnat följas eller spåras på färsk gärning eller om genomsökningen behövs för att allvarlig skada på person, egendom eller miljön ska kunna förhindras.

Som genomsökning betraktas inte inspektion av ordningen i ett sådant utrustningsskåp som disponeras av den som tjänstgör enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor eller inspektion av skicket på försvarsmaktens utrustning i skåpet.

Ett föremål som tagits i beslag kan så länge beslaget gäller förvaras i den militärmyndighets besittning som verkställt beslaget.

28 §

Alkohol- och narkotikatestning

De militärpersoner som enligt 21 § i denna lag har rätt att verkställa gripande får bestämma att en vid försvarsmakten tjänstgörande förare av ett motordrivet fordon eller den som utför något annat uppdrag som avses i 23 kap. i strafflagen ska genomgå prov för att det ska kunna konstateras om han eller hon intagit alkohol eller något annat berusningsmedel. Provet får utföras på den som utför ett köruppdrag eller något annat uppdrag som avses i 23 kap. i strafflagen eller den som står i beråd att påbörja ett sådant uppdrag. Den som vägrar genomgå provet och som utför ett köruppdrag eller ett annat uppdrag som avses i 23 kap. i strafflagen är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt tvångsmedelslagen.

Det prov som avses i 1 mom. ska göras på ett sådant sätt och med en sådan metod att det inte medför onödig eller oskälig olägenhet för den som undersöks.

Huvudstaben meddelar närmare föreskrifter om hur provet ska utföras.

Den information som fås genom alkohol- och narkotikatestning utgör information om hälsotillståndet. Denna information får endast hanteras av de personer som utifrån den ska besluta om ett köruppdrag eller något annat uppdrag som avses i 23 kap. i strafflagen. Testresultat ska registreras i det register för militärrättsvård som avses i 11 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) om testresultatet förutsätter att en förundersökning som avses i 9 eller 89 § i denna lag inleds.

29 §

Omfattningen av användningen av tvångsmedel

Tvångsmedel får tillgripas på ett område eller fartyg som är i försvarsmaktens bruk samt även annanstans i situationer där användningen av tvångsmedel inte kan skjutas upp och handräckning från en polismyndighet inte kan erhållas snabbt.

I en privat bostad får allmän husrannsakan dock verkställas endast om syftet är att finna en person som ska gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller inställas inför domstol och som flyr då han eller hon blir förföljd, eller om syftet är att ta i beslag föremål som kunnat spåras på färsk gärning.

30 §

Undersöknings- och genomsökningsrätt för kommandören för ett truppförband

Kommandören för ett truppförband har rätt att på ett område eller fartyg eller i ett fordon i försvarsmaktens bruk, dock inte i en privat bostad, låta verkställa undersökningar och genomsökningar som riktar sig mot

personer som tjänstgör vid försvarsmakten och lyder under 45 kap. i strafflagen och egendom som är i deras besittning, för utövande av tillsyn över att bestämmelserna om försvarsmaktens vapen, skjutförnödenheter och sprängämnen och bestämmelserna om narkotika och alkoholdrycker iakttas eller för upptäckande av överträdelse av dessa bestämmelser.

Försvarsmaktens egendom, såsom vapen, skjutförnödenheter och sprängämnen, som personer som avses i 1 mom. olovligen innehar samt narkotika och alkoholdrycker som de innehar olagligt eller olovligen får tas i förvar. Utöver vad som föreskrivs i 86 § i alkohollagen (1102/2017) får en alkoholdryck i ett öppnat eller öppet kärl förstöras genom beslut av en tjänsteman eller en militärperson som har rätt att verkställa gripande. Om inte alkoholdrycken förklaras förverkad med stöd av 10 kap. i strafflagen, ska den återlämnas vid en lämplig tidpunkt och senast vid tidpunkten för hemförlovningen eller befrielsen från annan tjänstgöring. Bestämmelser om förfarandet vid innehav av narkotika finns i narkotikalagen (373/2008).

5 kap.

En disciplinär förmans befogenheter

31 §

Disciplinära förmän

Disciplinära förmän är chefen för en grundenhet och dennes direkta förmän samt med de begränsningar som föreskrivs i 33 § fältväbeln vid en grundenhet.

Underställda en disciplinär förmans disciplinära makt är de som är underordnade förmannen och som denne är direkt förmän för.

32 §

Begränsningar i uppgiften som disciplinär förmän

En disciplinär förmän får inte behandla ett ärende, om brottet har riktat sig mot förmannen personligen eller om förmannen har ett sådant förhållande till ärendet eller till en part att förmannens opartiskhet kan äventyras.

En förmän, som under sitt befäl har någon som endast tillfälligt har förordnats att utföra en särskild tjänstgöringsuppgift, har inte disciplinär makt i förhållande till denne. Förmannen ska dock sörja för verkställigheten av förundersökning och anmäla saken till den disciplinära förmannen för den som misstänks för ett brott.

Om den som misstänks för ett brott har underställts en annan disciplinär förmän innan ett disciplinärende har avgjorts, ska behandlingen av ärendet överföras till denna förmän.

Ett ärende som gäller ett brott kan hänskjutas till en högre disciplinär förmän för behandling, om de som medverkat till samma brott lyder under olika disciplinära förmäns bestraffningsbefogenheter. När ett brott har begåtts i en högre disciplinär förmans närvaro, kan denne förbehålla sig bestraffningsrätten.

33 §

Rätten att påföra disciplinStraff

Kommendören för ett truppförband och en disciplinär förmän som är överordnad kommandören har rätt att påföra samtliga disciplinStraff utom arrest.

Kommendören för en truppenhet har rätt att ge en anmärkning, förordna extra tjänstgöring och meddela utgångsförbud samt ge den som tjänstgör som värnpliktig eller fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor en varning.

Chefen för en grundenhet har rätt att ge en anmärkning, förordna extra tjänstgöring och meddela utgångsförbud i minst ett och högst tio dygn samt ge den som tjänstgör som värnpliktig eller fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor en varning.

Fältväbeln vid en grundenhet har rätt att ge den som tjänstgör som värnpliktig eller fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor en anmärkning samt förordna extra tjänstgöring högst tre gånger.

34 §

Huvudstabens behörighet att meddela föreskrifter

Samma befogenheter som tillkommer den disciplinära förmän som avses i 33 § har även en förmän i motsvarande uppdrag. Tjänstemän vid Försvarsmaktens underrättelsetjänst och Huvudstabens underrättelseavdelning har inte i denna lag avsedda disciplinär förmans befogenheter. I övrigt bestämmer Huvudstaben vem som ska anses vara en förmän i motsvarande uppdrag. Dessutom kan Huvudstaben, med

avvikelse från föreskrifterna om de administrativa och militära befogenheterna, meddela föreskrifter om de inbördes disciplinära befogenheterna för de disciplinära förmän som är överordnade kommandören för ett truppförband.

6 kap.

Avslutande av ett disciplinärende

35 §

Åtgärder sedan förundersökningen avslutats

Den disciplinära förmannen ska utan oskäligt dröjsmål utgående från förundersökningsprotokollet besluta vilka åtgärder som disciplinärendet ger anledning till.

36 §

Avgörande av ett ärende i ett disciplinärt förfarande och påförande av ett disciplinStraff

Ett brott som enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff i domstol än böter får behandlas i ett disciplinärt förfarande.

Ett disciplinStraff får påföras, om den som är misstänkt för ett brott har erkänt gärningen eller om det annars kan anses klart att personen är skyldig.

Ett ärende får dock inte behandlas i ett disciplinärt förfarande, om

- 1) den som begått brottet inte längre lyder under 45 kap. i strafflagen,
- 2) målsäganden inte har samtyckt till att ärendet behandlas i ett disciplinärt förfarande utan yrkar att ärendet ska behandlas i domstol,
- 3) åtal för något av flera brott ska väckas vid domstol och brotten står i samband med varandra, eller
- 4) någon av dem som medverkat till ett och samma brott ska åtalas vid domstol och det inte anses ändamålsenligt att ärendet avgörs särskilt för sig.

37 §

Överföring till en högre disciplinär förman

Räcker en disciplinär förmans behörighet inte till för avgörande av ett ärende eller är förmannen jävig, ska ärendet hänskjutas till en högre disciplinär förman.

38 §

Överföring till åklagaren

Bestämmelser om hänskjutande av ett ärende till behörig åklagare finns i militära rättegångslagen.

Har förundersökning gjorts i ett ärende på förordnande av åklagaren, ska den disciplinära förmannen meddela åklagaren sitt avgörande med anledning av förundersökningen. Efter att ha fått meddelandet kan åklagaren ta ärendet till åtalsprövning, om ärendets art det kräver eller det annars finns särskilda skäl till det.

39 §

Omständigheter som påverkar övervägningen av disciplinStraff

Ett disciplinStraff ska stå i rätt förhållande till brottet och vara ändamålsenligt med tanke på gärningsmannens tjänstgöringsställning. Ett disciplinStraff ska dömas ut eller påföras med beaktande av enhetligheten i straffpraxis. När arten och storleken av ett disciplinStraff övervägs, ska de grunder som enligt strafflagen påverkar gärningens straffbarhet och gärningsmannens eventuella tidigare disciplinStraff beaktas.

Ett disciplinStraff kan skärpas, om

- 1) brotten varit flera,
- 2) gärningen begåtts i närvaro av församlade militärpersoner så att den kan äventyra disciplinen och ordningen, eller om
- 3) gärningsmannen missbrukat sin förmansställning när han eller hon begick brottet.

Ett disciplinStraff kan lindras, om gärningen föranletts av att en förmans klandervärda beteende har varit ägnat att minska gärningsmannens förmåga att följa lagen.

40 §

Prioritering av lindrigare disciplinstraff

Som disciplinstraff ska användas anmärkning, extra tjänstgöring eller utgångsförbud i högst tio dygn, om inte brottets art eller brottens antal, upprätthållandet av disciplin och ordning, gärningsmannens tidigare tjänstgöring eller andra omständigheter som gäller brottet eller gärningsmannen förutsätter att ett annat disciplinstraff påförs.

41 §

Hörande av den misstänkte när ett disciplinärende avgörs

Innan ett disciplinärende avgörs ska den disciplinära förmanen höra den misstänkte personligen, om detta inte på grund av särskilda omständigheter avsevärt fördröjer behandlingen av ärendet och det inte finns skäl att anta att hörande främjar behandlingen av ärendet. Den disciplinära förmanen kan höra den misstänkte per telefon eller med hjälp av ett annat medium för dataöverföring, om de förutsättningar som anges i 15 § 2 mom. för sådant hörande uppfylls.

Om den disciplinära förmanen finner att den misstänkte har gjort sig skyldig till någon annan gärning än en sådan som avses i 13 § 2 mom. eller till en gärning med anledning av vilken han eller hon har hörts enligt 18 § 1 mom., ska den misstänkte höras på nytt.

42 §

Disciplinbeslutets slutresultat

I ett disciplinärende är beslutet fällande eller friande.

Även om ett disciplinbeslut är fällande behöver ett disciplinstraff inte påföras, om gärningen har berott på ouppmärksamhet, tanklöshet eller okunnighet som med beaktande av omständigheterna är ursäktlig eller om gärningen annars ska anses vara ringa med hänsyn till upprätthållandet av disciplin och ordning.

43 §

Disciplinbeslutets innehåll

Beslutet i ett disciplinärende ska vara skriftligt. Av beslutet ska framgå

- 1) den disciplinära förman som avgjort ärendet och datum för beslutet,
- 2) parternas namn,
- 3) ett referat av ärendet,
- 4) motiveringar,
- 5) tillämpade bestämmelser,
- 6) slutresultatet samt vid behov disciplinstraffets art och storlek samt den avräkning som eventuellt ska göras från disciplinstraffet.

44 §

Delgivning av disciplinbeslut

Ett fällande disciplinbeslut ska delges den som påförts disciplinstraff samt på begäran målsäganden. På delgivningsexemplaret av beslutet ska det antecknas när beslutet har delgetts den som påförts disciplinstraffet. I delgivningsexemplaret av beslutet ska det ingå en anvisning om hur den som påförts disciplinstraff kan föra ärendet till en högre disciplinär förman eller domstol för avgörande.

Har ett disciplinstraff med stöd av 42 § 2 mom. inte påförts, ska beslutet utan dröjsmål meddelas parterna på ett bevisligt sätt. Har ett förundersökningsprotokoll upprättats i ärendet, ska det dessutom göras en anteckning om avgörandet i protokollet.

Ett friande disciplinbeslut ska utan dröjsmål meddelas parterna på ett bevisligt sätt. Har ett förundersökningsprotokoll upprättats i ärendet, ska det dessutom göras en anteckning om avgörandet i protokollet.

Påföljder i ett disciplinärt förfarande

45 §

Disciplinstraff

I enlighet med vad som föreskrivs i 6 kap. 1 § 4 mom. i strafflagen är disciplinstraffen anmärkning, extra tjänstgöring, varning, utgångsförbud, disciplinbot och arrest.

Extra tjänstgöring förordnas eller döms ut för minst en och högst fem gånger.

Utgångsförbud meddelas eller döms ut för minst ett och högst femton dygn och disciplinbot föreläggs för minst en och högst trettio dagar.

Endast en domstol som avses i 5 och 6 § i militära rättegångslagen kan döma till arrest i ett förfarande enligt militära rättegångslagen. Till arrest döms i minst ett och högst trettio dygn.

Disciplinbotens penningbelopp för en dag är en femtedel av den bötfälldes genomsnittliga totala dagsinkomst, dock minst beloppet av den största dagpenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen. För den som tjänstgör enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor är beloppet av disciplinboten för en dag lika stort som dagpenningen eller, om personen i fråga inte får dagpenning, lika stort som den största dagpenning som utbetalas till den som tjänstgör med stöd av värnpliktslagen.

Ett disciplinstraff får inte påföras eller dömas ut villkorligt.

46 §

Påföljd som kan påföras i stället för bot eller disciplinstraff

För ett brott för vilket som påföljd föreskrivs böter, kan i stället för böter i en militärrättegång dömas till disciplinstraff eller i ett disciplinärt förfarande påföras disciplinstraff.

Har disciplinstraff föreskrivits som påföljd för ett brott, får böter dömas ut i stället för disciplinstraffet.

47 §

Gemensamt straff

För disciplinstraff samt för fängelsestraff på viss tid eller böter får det inte bestämmas ett gemensamt straff, och de får inte heller slås samman med ett fängelsestraff på viss tid.

Ska någon på en gång dömas till disciplinstraff för två eller flera brott, döms personen till ett gemensamt disciplinstraff. Till arrest får i ett sådant fall dömas i högst fyrtio dygn, till disciplinbot för högst fyrtio dagar och till utgångsförbud i högst tjugofem dygn.

I ett disciplinärt förfarande används endast en art av disciplinstraff som påföljd för ett och samma brott. Har någon gjort sig skyldig till flera brott som handläggs samtidigt av en disciplinär förman, ska endast ett disciplinstraff påföras.

48 §

Förvandlingsförbud

En obetald disciplinbot får inte förvandlas till fängelse. Förvandlingsförbudet gäller också sådan obetald disciplinbot som utgångsförbud eller arrest har förvandlats till.

49 §

Preskription

Vid tillämpningen av bestämmelserna om straffrättslig preskription jämställs disciplinstraff med böter.

50 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande

Om den som döms till eller påförs disciplinstraff har varit berövad sin frihet med anledning av brottet innan ärendet har avgjorts, ska en avräkning enligt 6 kap. 13 § i strafflagen göras från disciplinstraffet.

När avräkningen enligt 1 mom. görs, motsvarar ett dygns frihetsberövande fyra gånger extra tjänstgöring, tre dygns utgångsförbud, disciplinbot för tre dagar samt ett arrestdygn.

51 §

Yrkesmilitärs disciplinstraff

En yrkesmilitär som avses i lagen om försvarsmakten kan i ett disciplinärt förfarande endast ges en anmärkning eller varning eller påföras disciplinbot.

8 kap.

Ändringssökande

52 §

Rätt att söka ändring

I ett disciplinbeslut av kommandören för en truppenhet, chefen för en grundenhet eller fältväbeln vid en grundenhet får ändring sökas (*begäran om avgörande*) hos kommandören för truppförbandet.

I ett disciplinbeslut av kommandören för truppförbandet eller av en disciplinär förman som är överordnad denne och i ett beslut som kommandören för truppförbandet har fattat med anledning av en begäran om avgörande får ändring sökas genom besvär (*disciplinbesvär*). Bestämmelser om behörig domstol finns i 5 och 6 § i militära rättegångslagen.

Rätt att söka ändring har endast den som har påförts ett disciplinstraff eller den som i enlighet med 42 § 2 mom. inte har påförts ett disciplinstraff.

53 §

Temporärt förordnande

Om ett disciplinbeslut får verkställas innan beslutet har vunnit laga kraft, kan kommandören för truppförbandet med anledning av en begäran om avgörande och domstolen med anledning av disciplinbesvär, innan ärendet avgörs bestämma att disciplinbeslutet tills vidare inte ska verkställas eller verkställigheten inte fortgå.

54 §

Innehållet i begäran om avgörande

I en begäran om avgörande ska skriftligen meddelas följande:

- 1) det disciplinbeslut som överklagas,
- 2) till vilka delar beslutet överklagas,
- 3) vilka ändringar som yrkas i beslutet,
- 4) på vilka grunder ändring yrkas, och till vilka delar motiveringarna till beslutet är felaktiga enligt den som begär avgörande.

55 §

Framställande av begäran om avgörande

Begäran om avgörande ska framställas inom sju dagar från delfåendet av disciplinbeslutet. Vid framställande av begäran om avgörande ska vad som föreskrivs i 58 § 2–4 mom. om anförande av besvär iakttas. En begäran om avgörande som kommit in efter föreskriven tid prövas inte.

56 §

Beslut av kommandören för truppförbandet på begäran om avgörande

Kommandören för truppförbandet ska ge ett skriftligt beslut på en begäran om avgörande. Den disciplinära förman som har fattat disciplinbeslutet ska överlämna materialet i ärendet och sitt utlåtande över begäran om avgörande till kommandören för truppförbandet. Kommandören för truppförbandet kan höra den som

framställt begäran om avgörande och den disciplinära förman som fattat disciplinbeslutet, om detta främjar avgörandet av ärendet.

Kommendören för truppförbandet kan med anledning av begäran om avgörande upphäva disciplinbeslutet, lindra det påförda disciplinstraffet eller låta beslutet stå. Kommendören för truppförbandet kan inte ändra disciplinbeslutet till nackdel för den som framställt begäran om avgörande. På innehållet i ett beslut som fattas på begäran om avgörande tillämpas vad som i 43 § föreskrivs om innehållet i ett disciplinbeslut.

Kommendören för truppförbandet ska meddela ett beslut på en begäran om avgörande inom sju dagar från den dag då begäran om avgörande har kommit in.

I 52 § 2 mom. föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut som kommendören för truppförbandet har fattat med anledning av en begäran om avgörande. Kommendören för truppförbandet ska till det beslut som fattats med anledning av en begäran om avgörande foga en skriftlig anvisning för sökande av ändring.

57 §

Disciplinbesvärens innehåll

I en besvärsskrift som ska riktas till den behöriga domstolen ska följande anges:

- 1) det disciplinbeslut som överklagas,
- 2) till vilka delar beslutet överklagas,
- 3) vilka ändringar som yrkas i beslutet,
- 4) på vilka grunder ändring yrkas, och till vilka delar motiveringarna till beslutet är felaktiga enligt ändringssökandens åsikt,
- 5) de bevis som man önskar stödja sig på och vad man vill bevisa genom vart och ett av dem,
- 6) en eventuell begäran om att ärendet ska handläggas i ett skriftligt förfarande.

I besvärsskriften ska meddelas parternas namn och kontaktuppgifterna till deras lagliga företrädare, ombud eller biträde, den postadress och eventuellt annan adress till vilken uppmaningar, kallelser och meddelanden i ärendet kan sändas till ändringssökanden samt telefonnumren till parterna och till vittnen eller andra som ska höras. Kontaktuppgifterna till parterna och till vittnen och andra som ska höras ska också meddelas på lämpligt sätt. Uppgifterna behöver dock inte meddelas, om de finns i förundersökningsprotokollet eller i annat material som annars ska tillställas domstolen.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, eller om han eller hon inte har upprättat den, av den som har upprättat skriften.

Till besvärsskriften ska fogas de handlingar som ändringssökanden åberopar och som inte finns i det material som annars tillställs domstolen.

58 §

Anförande av disciplinbesvär

Disciplinbesvär ska anföras inom sju dagar från delfåendet av beslutet i fråga.

Besvärsskriften ska inom föreskriven tid lämnas till den disciplinära förman som har fattat disciplinbeslutet eller till den domstol som avses i 52 § 2 mom. Besvärsskriften får också lämnas till chefen för den grundenhet eller fältväbeln vid den grundenhet där ändringssökanden tjänstgör eller till jourhavande vid truppförbandet.

Tjänstgör ändringssökanden i en trupp som är åtskild från hans eller hennes enhet eller på ett fartyg ute till havs, får besvärsskriften lämnas också till chefen för truppen eller fartygets befälhavare. Har ändringssökanden berövats sin frihet, får besvärsskriften också lämnas till chefen för högvakten eller för någon annan förvaringslokal.

Har besvärsskriften lämnats in till en annan myndighet som avses i 2 eller 3 mom. än domstolen, ska mottagaren på skriften anteckna dess ankomstdag och utan dröjsmål överlämna skriften till den disciplinära förman som avgjort ärendet.

59 §

Den disciplinära förmannens skyldigheter

Ändringssökanden har rätt att anlita biträde, och ändringssökandens rätt att upprätta en besvärsskrift ska tryggas. Den disciplinära förmannen ska se till att ändringssökanden har möjlighet att skaffa sig ett biträde och upprätta en besvärsskrift samt att delta i domstolsbehandlingen av disciplinbesvären.

Den disciplinära förman som fattat disciplinbeslutet ska omedelbart sända besvärsskriften till kansliet vid den domstol som avses i 52 § 2 mom. tillsammans med det förundersökningsprotokoll som upprättats i disciplinärendet, eventuellt beslut som fattats på en begäran om avgörande samt andra handlingar och sitt utlåtande i ärendet.

Har disciplinbesvär sänts direkt till domstolen, ska den disciplinära förmannen på begäran av domstolen sända domstolen det förundersökningsprotokoll som upprättats i disciplinärendet samt andra handlingar i ärendet och sitt utlåtande.

60 §

Förberedelse i domstol

Disciplinbesvär blir anhängiga då besvärsskriften har kommit in till kansliet vid den domstol som avses i 52 § 2 mom.

Om besvären är bristfälliga och det är behövligt att komplettera dem för att rättegången ska kunna fortgå, ska ändringssökanden uppmanas att korrigera bristen inom en av domstolen utsatt tid vid äventyr att besvären kan lämnas utan prövning. Följer ändringssökanden inte uppmaningen och är besvären så bristfälliga att de inte duger som grund för en rättegång, ska besvären inte prövas.

Har en besvärsskrift sänts direkt till domstolen, ska domstolen utan dröjsmål begära ett utlåtande av den disciplinära förmannen med anledning av besvären, om inte domstolen lämnar besvären utan prövning eller det annars är uppenbart onödigt. Utlåtandet ska ges för kännedom till ändringssökanden.

Anser domstolen att ärendet ska avgöras i enlighet med ändringssökandens ändringsyrkanden, kan domstolen meddela ett sådant avgörande i huvudsaken.

61 §

Huvudförhandling i domstol

Om inget annat följer av 60 §, ska det i ett ärende som gäller disciplinbesvär ordnas en huvudförhandling. Ärendet kan dock behandlas i ett skriftligt förfarande på begäran av ändringssökanden. Trots begäran kan domstolen hålla huvudförhandling.

Domstolen kallar ändringssökanden till huvudförhandlingen. I kallelsen ska datum, klockslag och plats för huvudförhandlingen meddelas. Domstolen kan på eget initiativ eller på begäran av den disciplinära förmannen av ett särskilt skäl kalla den disciplinära förmannen till huvudförhandlingen. Ärendet får prövas och avgöras även om ändringssökanden eller den disciplinära förmannen är frånvarande.

62 §

Avgörande av ärendet och förbud att söka ändring

Ett ärende avgörs utifrån vad som läggs fram vid huvudförhandlingen och det skriftliga rättegångsmaterialet. Domstolen ska på eget initiativ pröva om det ärende som avses i disciplinbesvären har fått prövas och avgöras i ett disciplinärt förfarande, och vid behov undanröja disciplinbeslutet. Domstolen får inte ändra ett disciplinbeslut till ändringssökandens nackdel.

Om ett disciplinbeslut upphävs eller undanröjs, ska bestämmelserna om ersättning av rättegångskostnader i 9 kap. 1 a § 1 mom. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) iakttas i fråga om statens skyldighet att ersätta ändringssökandens rättegångskostnader. Om ett disciplinbeslut upphävs eller undanröjs delvis, ska på motsvarande sätt bestämmelserna i 2 mom. i den paragrafen iakttas.

I ett beslut som en domstol meddelat i ett ärende som gäller disciplinbesvär får ändring inte sökas genom besvär.

63 §

Särskilda bestämmelser

Domstolen får sända de kallelser och uppmaningar som avses i detta kapitel under den adress som ändringssökanden senast har uppgett för sändande av uppmaningar, kallelser och meddelanden.

När disciplinbesvär behandlas ska i övrigt bestämmelserna om behandling av brottmål i militära rättegångslagen iakttas.

64 §

En parts rätt till extraordinärt ändringssökande

I fråga om rätten till extraordinärt ändringssökande för en part i ett disciplinärende gäller vad som föreskrivs om extraordinärt ändringssökande i 31 kap. i rättegångsbalken. Klagoskriften eller ansökan ska lämnas in hos

en domstol som avses i 52 § 2 mom. i denna lag inom sex månader från den dag då disciplinbeslutet fattades. Återställande av försutten fatalietid ska sökas inom 30 dagar efter det att hindret har upphört.

Bestämmelser om den disciplinära förmannens rätt att ansöka om att ett disciplinbeslut ska undanröjas eller återbrytas finns i 181 §.

65 §

Gottgörelse

Den bestraffade ska ges gottgörelse till den del som ett disciplinstraff som påförts i ett disciplinbeslut har verkställts, och disciplinbeslutet efter detta slutgiltigt har upphävts eller undanröjts eller disciplinstraffet har lindrats. Kommendören för truppförbandet beslutar om gottgörelsen.

Har ett disciplinstraff verkställts delvis, betalas den bestraffade en gottgörelse för den verkställda delen. Närmare bestämmelser om beloppet av gottgörelsen utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 kap.

Verkställighet

66 §

Tjänstemän som svarar för verkställigheten

För verkställigheten av ett disciplinstraff sörjer chefen för den grundenhet där den som påförts disciplinstraffet tjänstgör eller någon annan som är den närmaste disciplinära förmannen. Vid ett truppförband kan en tjänsteman som fått tillräcklig utbildning förordnas att sörja för verkställigheten.

Sammanräkningen av de arreststraff som ska verkställas vid högvakten eller på annat håll inom försvarsmakten ankommer på den tjänsteman som avses i 1 mom. Den bestraffade ska på begäran ges ett intyg över hur sammanräkningen har gjorts.

Bestämmelser om behöriga myndigheter vid verkställigheten av disciplinbot och böter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Närmare bestämmelser om meddelanden om verkställighet av disciplinstraff får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 §

Inledande av verkställigheten

En tjänsteman enligt 66 § 1 mom. ska så snart ett disciplinbeslut har fattats, utan dröjsmål inleda verkställigheten av ett enligt beslutet påfört annat disciplinstraff än varning. En varning får verkställas först när det beslut genom vilket varningen har getts har vunnit laga kraft. Bestämmelser om disciplinbots verkställbarhet finns i 2 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter.

68 §

Avbrytande eller uppskjutande av verkställigheten

Verkställigheten ska genast avbrytas eller får inte inledas, om kommendören för truppförbandet eller domstolen ger ett sådant förordnande som avses i 53 §.

Den förman som övervakar ett disciplinärt förfarande får förordna att verkställigheten av ett disciplinstraff som påförts vid ett disciplinärt förfarande ska skjutas upp eller avbrytas, om förmannen i samband med övervakningen har upptäckt ett väsentligt fel i disciplinbeslutet.

Kommendören för truppförbandet kan skjuta upp eller avbryta verkställigheten av ett disciplinstraff, om den bestraffades hälsotillstånd kräver det eller om det föreligger andra synnerligen vägande skäl.

69 §

Verkställigheten av anmärkning

En anmärkning ska ges den bestraffade personligen och i skriftlig form.

Verkställigheten av en anmärkning förfaller vid den tidpunkt då den bestraffade hemförlovas eller tjänstgöringen annars upphör, dock senast ett år efter det att anmärkningen gavs.

70 §

Verkställigheten av extra tjänstgöring

Som extra tjänstgöring betraktas sådant annat arbete än arbetet enligt tjänstgöringsprogrammet som en bestraffad förordnas att utföra.

En extra tjänstgöring består av två timmar tjänstgöring under en dag.

Extra tjänstgöring får inte verkställas på ett sådant sätt att överansträngning eller någon annan orsak kan leda till att den bestraffades hälsa skadas eller till att hans eller hennes möjligheter att fullgöra sina tjänstgöringsuppgifter påverkas i väsentlig grad.

Verkställigheten av extra tjänstgöring förfaller vid den tidpunkt då den bestraffade hemförlovas eller tjänstgöringen annars upphör, dock senast ett år efter att extra tjänstgöring har förordnats.

71 §

Verkställigheten av utgångsförbud

Ett utgångsförbud på högst tre dygn får inte verkställas under ett veckoslut, en helg eller en motsvarande ledig tid som enligt veckoprogrammet ska vara ledig för den som meddelats utgångsförbud, om detta inte är motiverat för att verkställa straffet omedelbart efter den gärning som föranledde straffet. Det måste då finnas vägande skäl för att straffet förläggs till den aktuella tiden och detta ska motiveras särskilt i disciplinbeslutet.

Den som meddelats utgångsförbud får inte under tiden för utgångsförbudet utan tillstånd av den förman som sörjer för verkställigheten avlägsna sig från det kasern- eller inkvarteringsområde eller annat motsvarande område som enligt beslut av kommandören för truppförbandet är utgångsförbudsområde.

Som strafftid räknas den tid under vilken den som meddelats utgångsförbud är intagen på sjukhus för vård. Om den bestraffade själv avsiktligt har orsakat behovet av vård, kan kommandören för truppförbandet dock förordna att tiden för sjukhusvistelsen inte ska räknas som strafftid.

Om den som meddelats ett utgångsförbud kallas till domstol för att vittna eller för att höras, ska tiden inför domstolen samt den tid som gått åt till att ta sig till och från domstolen räknas som tid för verkställighet av påföljden.

Verkställigheten av ett utgångsförbud på högst tio dygn förfaller vid den tidpunkt då den bestraffade hemförlovas eller tjänstgöringen annars upphör, dock senast ett år efter att utgångsförbudet meddelades.

72 §

Verkställigheten av varning

En varning ska kungöras i dagordern i den trupp där den bestraffade tjänstgör eller senast har tjänstgjort. När det gäller kommandören för ett truppförband och andra i motsvarande tjänsteställning samt personer som har en högre tjänsteställning än kommandören, ska varningen dock kungöras i Huvudstabens dagorder.

73 §

Verkställigheten av disciplinbot

Disciplinbot verkställs med iakttagande av bestämmelserna om verkställighet av bötesstraff.

Den som har förelagts disciplinbot ska genast ges de uppgifter som behövs för betalning av disciplinboten.

74 §

Verkställigheten av arrest

Arrest innebär frihetsberövande eller begränsning av friheten. Arrest verkställs vid högvakten eller någon annan vakt. Av särskilda skäl kan flera personer som avtjänar arrest hållas i samma rum.

Arrest som av särskilda skäl inte kan avtjänas vid högvakten eller någon annan vakt, verkställs i ett för ändamålet lämpligt övervakat rum, tält eller en hytt eller på en annan motsvarande plats.

På den som avtjänar arrest tillämpas på motsvarande sätt vad som föreskrivs i och med stöd av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen. Huvudstaben kan meddela föreskrifter om de praktiska arrangemangen vid arrest samt om högvaktens interna ordning.

Om ett ovillkorligt fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter ska verkställas samtidigt med arrest, ska också arresten avtjänas i fängelse på det sätt som föreskrivs om verkställighet av ovillkorligt fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter.

75 §

Tjänstgörings- eller arbetskyldighet vid avtjänande av arrest

Kommandören för truppförbandet kan bestämma att arrest helt eller delvis ska avtjänas så att tjänstgöringsskyldighet fogas till avtjänandet av arresten, om detta är motiverat med tanke på den bestraffades hälsotillstånd eller tjänstgöring eller av något annat särskilt skäl.

Har arrest utdömts i mera än åtta dygn, ska till den del av straffet som överstiger nämnda tid fogas en tjänstgöringsskyldighet.

Fogas en tjänstgöringsskyldighet till arresten, ska tjänstgöringen om möjligt fullgöras i uppgifter enligt tjänstgöringsprogrammet för den bestraffades egen enhet eller en annan egentlig tjänstgöringsplats.

Den som avtjänar arrest kan vid behov åläggas att utföra ett kortvarigt lämpligt arbete på den plats där arrest avtjänas eller i omedelbar närhet till den.

76 §

Inräkning av arrest i strafftiden

Som ett arrestdygn räknas tjugofyra timmar från det att verkställigheten inleddes.

Har den som avtjänar arrest utan tillstånd avlägsnat sig från arresten, ska tiden från ingången av det arrestdygn då den bestraffade avlägsnade sig till utgången av det arrestdygn då han eller hon återvänt för att avtjäna arresten inte räknas in i strafftiden.

Som strafftid räknas den tid under vilken den som avtjänar arrest är intagen på sjukhus för vård. Har den bestraffade själv avsiktligt orsakat vårdbehovet, kan kommandören för truppförbandet dock förordna att tiden för sjukhusvistelsen inte ska räknas som strafftid.

Kallas den som avtjänar sådant straff som avses i 1 mom. till domstol för att vittna eller för att höras, ska tiden inför domstolen samt den tid som gått åt till att ta sig till och från domstolen inräknas i tiden för verkställighet av straffet.

77 §

Arrest vid hemförloving

Arrest ska avtjänas till slut trots att den bestraffade ska hemförlovas. Hemförlovas den bestraffade av hälsoskäl, ska dock vad som föreskrivs i 82 § 1 mom. iakttas.

78 §

Samtidig verkställighet

Med undantag av anmärkning, extra tjänstgöring, varning och disciplinbot kan flera disciplinstraff inte verkställas samtidigt.

79 §

Utegångsförbud som ska verkställas samtidigt

Sådana utgångsförbud som ska verkställas samtidigt ska sammanräknas till fullt. Den på detta sätt sammanräknade tiden för utgångsförbud får dock uppgå till högst fyrtio dygn.

80 §

Arrest och andra straff som ska verkställas samtidigt

Flera arreststraff som ska verkställas samtidigt ska sammanräknas till fullt. Den på detta sätt sammanräknade strafftiden får dock uppgå till högst fyrtio dygn.

När straff sammanräknas i det fall som avses i 74 § 4 mom. ska arreststraff förvandlas till fängelse på så sätt att ett dygns arrest motsvarar en dags fängelse. Om två eller flera arreststraff ska verkställas i ett sådant fall, ska fängelsedirektören först sammanräkna dem på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Har arreststraff i enlighet med 2 mom. sammanräknats med ett annat straff, ska den dömde först avtjäna förvandlingsstraffet för arrest och därefter de övriga straffen.

81 §

Förvandling av utgångsförbud till disciplinbot

Ett utgångsförbud på minst elva dygn som ännu inte har börjat verkställas eller som inte har avtjänats till fullo vid den tidpunkt när den bestraffade hemförlovas, förvandlas till disciplinbot.

När ett utgångsförbud förvandlas till disciplinbot motsvarar varje fullt dygn av oavtjänat utgångsförbud disciplinbot för en dag. Förvandlingen utförs av kommandören för truppförbandet med iakttagande av de grunder som anges i 45 § 5 mom. och 79 §.

82 §

Förvandling av arrest till disciplinbot

Arrest förvandlas till disciplinbot, om verkställigheten av arreststraffet inte har inletts före hemförlovningen eller om den värnpliktige hemförlovas av hälsoskäl.

När arrest förvandlas till disciplinbot motsvarar varje fullt oavtjänat arrestdygn disciplinbot för tre dagar. Förvandlingen utförs av kommandören för truppförbandet med iakttagande av de grunder som anges i 45 § 5 mom. och 80 § 1 mom.

10 kap.

Bestämmelser som tillämpas under undantagsförhållanden och försvarstillstånd

83 §

Tillämpning av bestämmelserna i kapitlet

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten i beredskapslagen (1552/2011) och vid försvarstillstånd som avses i 1 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991).

84 §

Tillämpning av maximistorleken för disciplinstraff

Utöver vad som i 45 § föreskrivs om disciplinstraff får i ett disciplinärt förfarande

- 1) förordnas extra tjänstgöring högst femton gånger,
- 2) utgångsförbud meddelas för högst fyrtio dagar,
- 3) disciplinbot föreläggas för högst sextio dagar.

En domstol får döma till arrest i högst sextio dygn.

Trots bestämmelserna i 47 § 2 mom. om gemensamt disciplinstraff får utgångsförbud meddelas för högst femtio dygn, disciplinbot föreläggas för högst åttio dagar samt dömas till arrest i högst åttio dygn.

85 §

Påförande av disciplinstraff för en yrkesmilitär

Trots bestämmelserna i 51 § får samtliga militärpersoner påföras alla arter av disciplinstraff.

86 §

En disciplinär förmans befogenheter

Trots bestämmelserna i 33 § får kommandören för en truppenhet påföra samtliga disciplinstraff utom arrest. Trots bestämmelserna i 33 § får chefen för en grundenhet meddela utgångsförbud för högst 15 dygn.

87 §

Verkställigheten av disciplinstraff

Trots bestämmelserna i 67 § får en varning verkställas genast efter det att ett disciplinbeslut har fattats.

Den bestraffade ska ges gottgörelse till den del en varning har verkställts och disciplinbeslutet slutgiltigt har upphävts eller undanröjts eller disciplinstraffet har lindrats. Närmare bestämmelser om beloppet av gottgörelsen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett beslut om upphävande av en varning ska kungöras. Vid kungörandet av ett beslut om upphävande av en varning ska bestämmelserna i 72 § om kungörande av varning iakttas. Chefen för en grundenhet eller en disciplinär förman som är överordnad denne kan skjuta upp eller avbryta verkställigheten av ett disciplinstraff i de situationer som avses i 68 § 3 mom.

DEL III

HUVUDSTABENS UPPGIFTER OCH BEFOGENHETER VID BROTTSBEKÄMPNING

11 kap.

Huvudstabens uppgifter vid brottsbekämpning

88 §

Huvudstabens uppgifter vid bekämpning av militära brott

Huvudstaben vidtar åtgärder för att förebygga, avslöja och utreda militära brott och föra militära brott till åtalsprövning självständigt eller tillsammans med en annan myndighet med iakttagande av vad som föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag. Utöver vad som föreskrivs i 1 § är Huvudstaben en sådan förundersökningsmyndighet som avses i förundersökningslagen.

89 §

Militära brott som ska undersökas av Huvudstaben

Huvudstaben har till uppgift att förebygga, avslöja och utreda följande brott:

- 1) ett brott som behandlas som ett militärt rättegångsärende eller i ett militärdisciplinförfarande,
- 2) ett brott för vilket det föreskrivs straff i 40 kap. i strafflagen och där den som misstänks för brottet när det begicks var en militärperson i Försvarmaktens tjänst,
- 3) ett brott för vilket det föreskrivs straff i 40 kap. i strafflagen och där den som misstänks för brottet när det begicks var en annan person i Försvarmaktens tjänst än en militärperson, förutsatt att också en militärperson på sannolika skäl kan misstänkas för brottet,
- 4) ett brott som avses i 2 § 2 mom. i militära rättegångslagen och som har begåtts inom ett område, på ett fartyg, i ett luftfartyg eller ett fordon som är i Försvarmaktens besittning eller som riktar sig mot Försvarmaktens egendom och har begåtts i en tjänstgöringsuppgift och där den som misstänks för brottet när det begicks var en annan person i Försvarmaktens tjänst än en militärperson, förutsatt att också en militärperson på sannolika skäl kan misstänkas för brottet.

90 §

Annan förundersökning som görs av Huvudstaben

Huvudstaben kan på begäran av en annan förundersökningsmyndighet göra förundersökning även i ett annat ärende än ett sådant som avses i 89 §, om ärendet hänför sig till en förundersökning som Huvudstaben har inlett och den som misstänks för brottet var en sådan militärperson som avses i 45 kap. 27 § i strafflagen när det begicks.

91 §

Avslutande av förundersökning

När förundersökningen blivit klar ska tjänstemän vid Huvudstaben eller polisen överlämna det ärende de undersökt till den disciplinära förmannen för behandling, om förundersökningen har gjorts på begäran av den disciplinära förmannen på det sätt som föreskrivs i 12 § 4 mom. i denna lag.

Om förundersökningen har gjorts på Huvudstabens eller polisens initiativ på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i denna lag, kan förundersökningsprotokollet överlämnas direkt till behörig åklagare. I sådana fall träffas

inget sådant avgörande som avses i 14 § i militära rättegångslagen. Huvudstaben eller polisen ska dock underrätta den behöriga disciplinära förmannen om att ärendet har sänts till åtalsprövning.

Tjänstemän vid Huvudstaben ska överlämna ett vid försvarsmakten upprättat förundersökningsprotokoll, som gäller ett brott som begåtts av en civil person som är anställd vid försvarsmakten, till behörig åklagare, om inte ärendet har behandlats i enlighet med 24 § i statstjänstemannalagen (750/1994) eller om inget annat föranleds av 10 kap. 2 § i förundersökningslagen.

En förundersökning avslutas utan att ärendet överlämnas till den disciplinära förmannen eller åklagaren för behandling, om det vid undersökningen har blivit klart att inget brott har begåtts eller att straffyrkande inte kan framställas mot någon eller något annat offentligrättsligt krav som grundar sig på ett brott inte kan riktas mot någon. Att förundersökningen har avslutats ska emellertid meddelas den disciplinära förmannen eller åklagaren.

92 §

Huvudstabens tjänstemäns befogenheter vid utredning av militära brott

I fråga om befogenheterna för de tjänstemän vid Huvudstaben som sköter förundersökning i ett sådant brottsutredningsuppdrag som avses i 88 § gäller vad som i förundersökningslagen, tvångsmedelslagen eller någon annanstans i lag föreskrivs om en polisens befogenheter vid förundersökning av brott. De nämnda tjänstemännen har dock av de hemliga tvångsmedel som avses i 10 kap. i tvångsmedelslagen till sitt förfogande endast

- 1) inhämtande av basstationsuppgifter,
- 2) systematisk observation,
- 3) teknisk avlyssning, med undantag för bostadsavlyssning,
- 4) optisk observation,
- 5) teknisk spårning av föremål, ämne eller egendom,
- 6) inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning.

93 §

Förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till sådan underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret

Huvudstaben sörjer för förebyggandet och avslöjandet av brott som anknyter till sådan underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

Det uppdrag som i 1 mom. föreskrivs för Huvudstaben begränsar inte skyddspolisens i lag föreskrivna behörighet.

Centralkriminalpolisen sörjer för att ett sådant brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och ett sådant brott som äventyrar syftet med det militära försvaret reds ut.

94 §

Tjänstemän vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag i anslutning till militära brott

Brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben sköts av de tjänstemän som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag i anslutning till militära brott och de befogenheter som har samband med detta utövas av tjänstemän vid Huvudstaben enligt följande:

- 1) en militärjurist eller någon annan tjänsteman som förordnats till undersökningsledare utövar de befogenheter som har föreskrivits för en polisman som hör till befålet och för en anhållningsberättigad tjänsteman,
- 2) överdetektiven och en yrkesmilitär som avses i lagen om försvarsmakten och som har förordnats till ett brottsbekämpningsuppdrag eller en annan tjänsteman som har förordnats till uppdraget utövar de befogenheter som har föreskrivits för en polisman och utredare.

Enskilda förhör och andra undersökningsåtgärder kan ges i uppdrag åt en utredare enligt 12 § 3 mom.

En i 1 mom. 2 punkten avsedd överdetektiv vid Huvudstaben som har avlagt polisunderbefälsexamen eller som uppfyller behörighetsvillkoren för överkonstaplar eller kriminalöverkonstaplar enligt de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § i polisförvaltningslagen (110/1992) kan vara undersökningsledare vid förundersökning av ett brott som avses i 88 § under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten i beredskapslagen (1552/2011) och vid försvarstillstånd som avses i 1 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) eller när republikens president har beslutat om repetitionsövningar i enlighet med 32 § 4 mom. i värnpliktslagen eller om extra tjänstgöring i enlighet med 83 § i den lagen.

95 §

Tjänstemän vid Huvudstaben som utför förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till sådan underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret

Tjänstemän vid Huvudstaben som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben och som är särskilt förtrogna med uppdraget och som utövar de befogenheter som har samband med detta sörjer för förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

96 §

Försvarmaktens tjänstemäns deltagande i förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till sådan underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret

En tjänsteman vid Försvarmakten som har fått tillräcklig utbildning för uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret kan utöva de befogenheter som anges i 12 och 13 kap. under ledning och övervakning av en sådan tjänsteman vid Huvudstaben som avses i 95 §. Dessa tjänstemän är i de uppdrag som avses i 95 § underställda Huvudstaben.

97 §

Tjänstgörande reservisters befogenheter vid förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret

En reservist, som har fått tillräcklig utbildning för uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret, och som deltar i en sådan repetitionsövning som avses i 32 § 1 mom. i värnpliktslagen eller i en frivillig övning som avses i 18 § i lagen om frivilligt försvar (556/2007) får bistå en myndighet som utför i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag för Huvudstaben vid undersökning av upptagningar som uppstår vid teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, teleövervakning med samtycke av den som innehar en teleadress eller teleterminalutrustning samt inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning.

En sådan reservist som avses 1 mom. får dessutom bistå en myndighet som utför i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag för Huvudstaben vid sådan installation och avinstallation av anordningar, metoder eller programvara som avses i 138 § i denna lag.

En reservist som med stöd av 47 § i lagen om försvarmakten har avgått från sin tjänst och som har skött sådana brottsbekämpningsuppdrag som avses i 93 § får utöva de befogenheter som anges i 12 kap. 98, 99, 100, 101 och 109 § och i 13 kap.

En till tjänstgöring förordnad reservist som har fått tillräcklig utbildning får utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. använda sig av systematisk observation, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning och teknisk observation av utrustning under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten i beredskapslagen (1552/2011), vid försvarstillstånd som avses i 1 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991), under mobilisering som avses i 86 § i värnpliktslagen eller när republikens president har beslutat om repetitionsövningar i enlighet med 32 § 4 mom. i värnpliktslagen eller om extra tjänstgöring i enlighet med 83 § i den lagen. Vid inhämtande av information enligt detta moment får information om meddelandets innehåll inte inhämtas.

Biståndet eller utövandet av befogenheterna ska ske under ledning och övervakning av en i 95 § avsedd tjänsteman vid Huvudstaben. Bestämmelser om rätten att använda maktmedel och om nödvärn finns i 103 §.

12 kap.

Huvudstabens allmänna befogenheter vid brottsbekämpning

98 §

Utredning av identitet

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har rätt att av var och en få veta namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var personen i fråga kan anträffas.

Om en person vägrar lämna de uppgifter som avses i 1 mom. och om personen inte kan identifieras på annat sätt har tjänstemannen vid Huvudstaben som utför brottsbekämpningsuppdraget rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Härvid ska i tillämpliga delar iakttas vad som i 8 kap 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om genomsökning av personer.

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har rätt att för identifiering gripa en person som vägrar lämna uppgifter enligt 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om de nämnda omständigheterna, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga identiteten. Den som har gripits ska frigges så snart behövliga uppgifter erhållits, dock senast 24 timmar efter gripandet.

I samband med frihetsbegränsande åtgärder kan en person kroppsvisiteras och saker som personen för med sig kontrolleras för att hitta dokument som behövs för identifiering av denne.

99 §

Avspärrning av platser och områden

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har rätt att i syfte att utföra en uppgift som anges i denna lag spärra av, stänga eller utrymma platser och områden som är i allmänt bruk samt fordon. En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har dessutom rätt att förbjuda eller begränsa vistelse eller trafik på ett område, en plats eller i ett fordon som avses ovan, om det behövs för att trygga förebyggandet eller avslöjandet av ett brott.

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har rätt att på förordnande av en militärjurist eller en annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och i brådskande fall även utan förordnande spärra av eller utrymma ett område som omfattas av hemfrid eller offentlig frid, om det är nödvändigt för att avvärja en fara som utgör ett omedelbart hot mot liv eller hälsa och de som befinner sig på området inte annars kan skyddas.

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har rätt att förbjuda eller begränsa flyttandet av föremål eller befalla någon att flytta på ett föremål på en plats eller ett område om det är nödvändigt för att trygga uppdraget. En motsvarande rätt har en tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag även på hemfridsskyddade områden, om åtgärden behövs för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa eller skydda egendom.

100 §

Säkerhetsvisitation

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag i samband med gripande, anhållande, häktning och andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten rätt att kontrollera vad en person har i sina kläder eller annars på sig eller i medhavda saker, för att förvissa sig om att personen inte innehar föremål eller ämnen varmed denne kan äventyra sin förvaring eller utsätta sig själv eller andra för fara. En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag får i samband med tjänsteuppdrag kroppsvisitera en person för att hitta sådana föremål eller ämnen också i andra fall, om det av grundad anledning behövs för att trygga säkerheten i arbetet och fullgörandet av tjänsteuppdraget för den tjänsteman vid Huvudstaben som utför brottsbekämpningsuppdraget.

I samband med frihetsbegränsande åtgärder kan en person kroppsvisiteras eller saker som personen för med sig kontrolleras också för att hitta dokument som behövs för identifiering av denne.

Farliga föremål och ämnen som avses i 1 mom. ska vid behov fräntas den visiterade. Också sådana föremål och ämnen ska fräntas den visiterade som det annars enligt lag eller med stöd av lag är förbjudet att inneha.

101 §

Verkställande av säkerhetsvisitationer

Säkerhetsvisitation verkställs manuellt, med tränad hund, med metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning eller på något annat jämförbart sätt.

Visitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för utförande av uppdraget. Vid visitationen ska iakttas den diskretion som förhållandena kräver.

102 §

Hantering av omhändertagen egendom

Farliga föremål och ämnen som Huvudstaben tagit om hand med stöd av 100 § ska återlämnas till innehavaren utan dröjsmål och senast inom 14 dygn, om inte en åtgärd som avses i 3 mom. eller i 7 kap. i tvångsmedelslagen vidtas redan före det. Om ett föremål eller ämne inte riskfritt kan återlämnas till innehavaren, ska det överlämnas till polisen för åtgärder enligt 2 kap.15 § i polislagen, enligt skjutvapenlagen (1/1998) eller någon annan lag.

En i militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information kan bestämma att föremål eller ämnen av ringa värde ska förstöras.

Ägaren och innehavaren ska ges tillfälle att bli hörda före förstöringen, om det inte är fråga om egendom av ringa värde. Över omhändertagandet och förstöringen ska det upprättas protokoll eller göras motsvarande anteckningar i någon annan handling.

103 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag har, då denne utför ett tjänsteuppdrag som anges i denna lag, om inte annat bestäms någon annanstans i lag, för att bryta ner motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, förhindra att någon som berövats sin frihet flyr, avlägsna ett hinder eller avvärja ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse använda maktmedel i den mån det behövs och kan anses försvarligt. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska bedömas utifrån hur viktigt och brådskande tjänsteuppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen. Om det är nödvändigt att använda maktmedel ska de endast användas i en sådan omfattning och så länge som det nödvändigtvis krävs för utförandet av det lagstadgade tjänsteuppdraget (principen om lindrigaste medel).

Den som tjänstgör vid Försvarsmakten som på begäran eller med samtycke av en tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag tillfälligt bistår en sådan tjänsteman i en situation där bistånd från en utomståendes sida ska anlitas vid användning av maktmedel på grund av ett synnerligen viktigt och brådskande brottsbekämpningsuppdrag har rätt att under tjänstemannens uppsikt använda sådana nödvändiga maktmedel som tjänstemannen vid Huvudstaben med stöd av sina befogenheter ger fullmakt till.

En värnpliktig reservist som avses i 97 § och 175 § har rätt att på grund av synnerligen viktiga och brådskande brottsbekämpningsuppdrag under uppsikt av en tjänsteman vid Huvudstaben använda sådana nödvändiga maktmedel som tjänstemannen vid Huvudstaben med stöd av sina befogenheter ger fullmakt till.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

En tjänsteman vid Huvudstaben som utför ett brottsbekämpningsuppdrag och en tjänsteman vid Försvarsmakten som avses i 2 mom. har i tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen. I sådana fall av nödvärn handlar tjänstemannen under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på tjänstemannen i bevakningsuppgifter med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet.

En sådan reservist som avses i 3 mom. har rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på reservisten i bevakningsuppgifter med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet. Bestämmelser om reservisters straffrättsliga tjänsteansvar finns i 176 §.

104 §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett sådant tjänsteuppdrag som anges i denna lag och har anledning att befara sådant motstånd som avses i 103 § eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap.4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel med beaktande av vad som föreskrivs i 2 kap. och i 103 § 1 mom. i denna lag om de allmänna principer som ska iaktas vid brottsbekämpning.

En person som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

105 §

Maktmedels- och skyddsredskap

En tjänsteman vid Huvudstaben har rätt att i tjänsteuppdrag enligt denna lag bära sådana maktmedelsredskap som deras uppdrag förutsätter och rätt att vid behov använda dem sådana i situationer där maktmedel används som avses i 103 §.

Försvarsmakten utrustar de tjänstemän vid Huvudstaben som sköter sådana uppdrag som avses i 88 § och 93 § med de skyddsredskap som uppdragen förutsätter.

106 §

Användning av skjutvapen

I situationer där maktmedel används enligt 103 § får skjutvapen användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål, djur eller motsvarande hinder. Skjutvapen får inte användas för att skingra folksamlingar.

Med användning av skjutvapen avses varning för användning av ett skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Beslut om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott fattas av underrättelsechefen för Huvudstaben eller en tjänsteman som förordnats till undersökningsledare, om detta är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är.

107 §

Användning av fängsel

Rörelse- och handlingsfriheten för en person som är föremål för tjänsteuppdrag får begränsas med handbojor, plastfängsel eller på något annat motsvarande sätt, om det är nödvändigt för att i samband med tjänsteuppdraget förhindra rymning, tygla våldsamt uppträdande eller avvärja överhängande risk för våld.

Begränsning av rörelse- och handlingsfriheten får inte fortgå längre än nödvändigt. Begränsningen får inte orsaka den person som är föremål för åtgärden fara eller onödig smärta.

I 11 kap. 2 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) och 13 kap. 2 § i häktninglagen (768/2005) föreskrivs det om användning av fängsel på gripna och häktade.

108 §

Närmare bestämmelser om användning av maktmedel

Närmare bestämmelser om maktmedels- och skyddsredskap för sådana tjänstemän vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om sådan i denna lag avsedd utbildning i användningen av maktmedel, träning i och uppföljning av användningen av maktmedel, förvaring av maktmedelsredskap och övervakning av användningen av maktmedel för tjänstemän vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag utfärdas genom förordning av Försvarsministeriet.

109 §

Teknisk övervakning

Med teknisk övervakning avses fortlöpande eller upprepat iakttagande eller fortlöpande eller upprepad avlyssning av fordon, fordonsförare, föremål, fotgängare eller allmänheten med hjälp av en teknisk anordning samt automatisk upptagning av ljud eller bild.

En myndighet vid Huvudstaben som utför sådana brottsbekämpningsuppdrag som avses i 88 § och 93 § får utföra teknisk övervakning på allmän plats eller väg för att förebygga och avslöja brott, identifiera brottsmisstänkta samt för att bevaka Försvarsmaktens särskilda övervakningsobjekt, efter att myndigheten på förhand har anmält detta.

Övervakningen får genomföras i samband med offentliga stora eller andra evenemang som genomförs på andra områden än sådana som stadigvarande eller tillfälligt används av Försvarsmakten.

110 §

Rätt att få uppgifter av en annan myndighet

Huvudstaben har rätt att av en myndighet samt av en sammanslutning och person som har anförtrotts en offentlig uppgift, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för att brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska kunna utföras, om inte lämnande av sådana uppgifter eller handlingar till Huvudstaben eller användningen av uppgifterna som bevis har förbjudits eller begränsats i lag.

Beslut att inhämta sekretessbelagda uppgifter fattas av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information eller en i 94 § 1 mom. 1 punkten avsedd tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats till ett brottsbekämpningsuppdrag.

111 §

Rätt att få uppgifter av en privat sammanslutning

Huvudstaben har rätt att av en privat sammanslutning få uppgifter som är nödvändiga för förebyggande, avslöjande och utredning av brott även om sammanslutningens medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet, bankhemlighet eller försäkringshemlighet.

Huvudstaben har rätt att av ett teleföretag och en sammanslutningsabonnent få kontaktuppgifter om en sådan teleadress som inte nämns i en offentlig katalog, eller uppgifter som specificerar en teleadress eller en teleterminalutrustning, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall för utförandet av ett brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Huvudstaben har motsvarande rätt att få distributionsadressuppgifter av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Beslut att inhämta sekretessbelagda uppgifter fattas av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information eller en i 94 § 1 mom. 1 punkten avsedd tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats till ett brottsbekämpningsuppdrag.

13 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information i samband med brottsbekämpning vid Huvudstaben

Allmänna bestämmelser

112 §

Användning av hemliga metoder för inhämtande av information

I detta kapitel föreskrivs om teleavlyssning, om inhämtande av information i stället för teleavlyssning, om teleövervakning, om teknisk observation av utrustning, täckoperationer, användning av informationskällor och styrd användning av informationskällor vid sådant förebyggande av brott som avses i 93 § samt vid inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk avlyssning, teknisk observation, teknisk observation av utrustning och inhämtande av information som specificerar en teleadress eller en teleterminalutrustning för sådant förebyggande av militära brott som avses i 88 § samt för sådant förebyggande och avslöjande av brott som avses i 93 §. Dessa metoder för inhämtande av information kan användas i hemlighet för dem som de riktas mot.

113 §

Allmänna förutsättningar för bruk av hemliga metoder för inhämtande av information

En allmän förutsättning för att hemliga metoder för inhämtande av information ska få användas är att det kan antas att man på det sättet får information som behövs för förebyggande eller avslöjande av brott.

Utöver vad som föreskrivs nedan om de särskilda förutsättningarna för att använda hemliga metoder för inhämtande av information får teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning,

systematisk observation, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning av en person, teknisk observation av utrustning, täckoperationer och styrd användning av informationskällor användas bara om de kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av ett brott. Användningen av täckoperationer förutsätter dessutom att det är nödvändigt för att förhindra eller avslöja ett brott.

Användningen av hemliga metoder för inhämtande av information ska avslutas före utgången av den tid som anges i beslutet, om syftet med användningen har nåtts eller om det inte längre finns förutsättningar för att använda metoden.

114 §

Fortsatt hemligt inhämtande av information för utredning av brott

Om det under tiden för hemligt inhämtande av information som inletts för att förhindra eller avslöja ett brott framgår att det finns anledning att misstänka att det brott om vilket information inhämtas har begåtts, får information för utredning av brottet inhämtas i ytterligare tre dygn, dock högst så länge tillståndet är giltigt. Om det för utredningen av ett brott är behövligt att använda ett sådant hemligt tvångsmedel som avses i 10 kap. i tvångsmedelslagen, ska ärendet inom den nämnda tiden föras för avgörande till den myndighet som är behörig att besluta om användning av tvångsmedlet.

115 §

Befogenheter för tjänstemän vid Huvudstaben vid förebyggande av militära brott

I fråga om de befogenheter för tjänstemän vid Huvudstaben som sköter uppgifter i syfte att förebygga sådana militära brott som avses i 88 § gäller vad som i denna lag föreskrivs om befogenheter för förebyggande av brott. De tjänstemän vid Huvudstaben som sköter förebyggandet av militära brott har dock av de hemliga metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel till sitt förfogande endast

- 1) inhämtande av basstationsuppgifter,
- 2) systematisk observation,
- 3) förtäckt inhämtande av information,
- 4) teknisk avlyssning,
- 5) optisk observation,
- 6) teknisk spårning av föremål, ämnen eller egendom,
- 7) inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning.

116 §

Hemligt inhämtande av information för att avslöja brott

Sådana hemliga metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel får användas i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben för att avslöja följande brott:

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi och grovt landsförräderi,
- 4) spioneri och grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet, samt
- 6) olovlig underrättelseverksamhet.

Inhämtande av information ur telenät

117 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Med *teleavlyssning* avses att ett meddelande som tas emot av eller sänds från en viss teleadress eller teleterminalutrustning genom ett i 3 § 43 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsett allmänt kommunikationsnät eller ett därtill anslutet kommunikationsnät avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt för utredning av innehållet i meddelandet och de förmedlingsuppgifter i anslutning till det som avses i 120 § i detta kapitel. Teleavlyssning får riktas endast mot meddelanden från eller meddelanden avsedda för en sådan person som med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott enligt 2 mom.

I samband med ett i 93 § avsett brottsbekämpningsuppdrag kan Huvudstaben i syfte att förhindra brott ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt

används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi, grovt landsförräderi,
- 4) spioneri, grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet,
- 6) olovlig underrättelseverksamhet,
- 7) grovt störande av post- och teletrafik

118 §

Inhämtande av information i stället för teleavlyssning

Om det är sannolikt att ett i 117 § avsett meddelande och förmedlingsuppgifter i anslutning till det inte längre kan fås genom teleavlyssning, kan en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag i syfte att förhindra brott ges tillstånd att inhämta information som ett teleföretag eller en sammanslutningsabonnent besitter under de förutsättningar som avses i 117 §.

Om inhämtandet av information för utredning av innehållet i ett meddelande riktas mot en personlig teknisk anordning som lämpar sig för att sända och ta emot meddelanden och finns i direkt anslutning till teleterminalutrustning eller mot förbindelsen mellan en sådan anordning och teleterminalutrustning, en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag i syfte att förhindra brott ges tillstånd att inhämta information i stället för teleavlyssning, om de förutsättningar som anges i 117 § uppfylls.

119 §

Beslut om teleavlyssning och om annat motsvarande inhämtande av information

Beslut om teleavlyssning och om inhämtande av information i stället för teleavlyssning fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Tillstånd till teleavlyssning och till inhämtande av information enligt 118 § 2 mom. kan ges för högst en månad åt gången räknat från den dag då tillstånd ges.

I ett yrkande och i ett beslut om teleavlyssning och inhämtande av information i stället för teleavlyssning ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teleavlyssning eller för inhämtandet av information i stället för teleavlyssning grundar sig på,
- 4) giltighetstiden med angivande av klockslag för tillståndet till teleavlyssning eller inhämtande av information enligt 118 § 2 mom.,
- 5) den teleadress eller teleterminalutrustning som åtgärden riktas mot,
- 6) den i 1 mom. avsedda tjänsteman som leder och övervakar utförandet av teleavlyssningen eller inhämtandet av information i stället för teleavlyssning,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för teleavlyssningen eller inhämtandet av information i stället för teleavlyssning.

120 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Med *teleövervakning* avses att förmedlingsuppgifter som innehas av en kommunikationsförmedlare som avses i 3 § 36 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation inhämtas om ett meddelande som har sänts från eller tagits emot av en teleadress eller teleterminalutrustning som är kopplad till ett kommunikationsnät som avses i 5 § samt att uppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustnings läge inhämtas eller att användningen av adressen eller utrustningen tillfälligt förhindras. Med *förmedlingsuppgifter* avses sådana uppgifter om ett meddelande som kan förknippas med en i 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsedd användare eller med en i 30 punkten i den paragrafen avsedd abonnent och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag i syfte att förhindra brott kan ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller

sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande eller av andra orsaker med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teaddress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teaddress eller teleterminalutrustning.

121 §

Teleövervakning med samtycke av den som innehar en teaddress eller teleterminalutrustning

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag i syfte att förhindra brott kan med samtycke av den som innehar en teaddress eller teleterminalutrustning rikta teleövervakning mot adressen eller utrustningen, om någon på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 2) ett brott på grund av vilket teadressen eller teleterminalutrustningen obehörigen innehas av någon annan,
- 3) ett annat brott som begås genom användning av en teaddress eller teleterminalutrustning.

Om en persons hälsotillstånd har försämrats så att personen är oförmögen att ge sitt samtycke enligt 1 mom., får förundersökningsmyndigheten utan personens samtycke rikta teleövervakning mot en teaddress eller teleterminalutrustning som personen innehar. En förutsättning är dessutom att detta ska anses nödvändigt med beaktande av sakens brådskande natur och övriga omständigheter som inverkar på saken.

122 §

Beslut om teleövervakning

Domstolen beslutar om sådan teleövervakning som avses i 120 § 2 mom. och sådan teleövervakning som avses i 121 § 1 och 3 punkten samt teleövervakning i sådana i 118 § avsedda situationer på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Om det i 120 § 2 mom. eller 121 § 1 och 3 punkten avsedda ärende som teleövervakningen gäller inte tål uppskov, kan en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information besluta om teleövervakning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om i 121 § 2 punkten avsedd teleövervakning.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången räknat från den dag då tillståndet ges eller beslutet fattas. Tillståndet eller beslutet får även gälla en viss tidsperiod som föregått tillståndet eller beslutet. Denna tidsperiod får vara längre än en månad.

I ett yrkande och i ett beslut om teleövervakning ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teleövervakning grundar sig på,
- 4) samtycke, om detta är en förutsättning för teleövervakning,
- 5) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 6) den teaddress eller teleterminalutrustning som åtgärden riktas mot,
- 7) den tjänsteman som leder och övervakar utförandet av teleövervakningen och som avses i 119 § 1 mom.,
- 8) eventuella begränsningar och villkor för teleövervakningen.

123 §

Inhämtande av basstationsuppgifter samt dess förutsättningar

Med *inhämtande av basstationsuppgifter* avses inhämtande av information om teadresser och teleterminalutrustning som redan är eller kommer att bli registrerade i ett telesystem via en viss basstation.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag kan ges tillstånd att i syfte att förhindra ett i 120 § avsett brott inhämta relevanta basstationsuppgifter.

124 §

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information. Om ärendet inte tål uppskov, kan en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information besluta om inhämtande av basstationsuppgifter till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

Tillståndet beviljas för en viss tid.

I ett yrkande och i ett beslut om inhämtande av basstationsuppgifter ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) de fakta som förutsättningarna för inhämtande av basstationsuppgifter grundar sig på,
- 3) den tidsperiod som tillståndet gäller,
- 4) vilken basstation tillståndet gäller,
- 5) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet när basstationsuppgifterna inhämtas och som avses i 119 § 1 mom.,
- 6) eventuella begränsningar och villkor för inhämtandet av basstationsuppgifter.

Systematisk observation, förtäckt inhämtande av information och teknisk observation

125 §

Systematisk observation och dess förutsättningar

Med *observation* avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller någon annan motsvarande teknisk anordning trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra eller uppta visuella iakttagelser.

Med *systematisk observation* avses annan än kortvarig observation som riktas mot en person som med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får i syfte att förhindra brott rikta systematisk observation mot en i 2 mom. avsedd person, om det finns en grundad anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år, eller till stöld eller håleri.

Observation enligt denna paragraf får inte riktas mot utrymmen som används för stadigvarande boende. Tekniska anordningar får inte användas vid observation eller systematisk observation riktad mot hemfridskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen.

126 §

Beslut om systematisk observation

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om systematisk observation.

Beslut om systematisk observation får fattas för högst sex månader åt gången.

Beslut om systematisk observation ska fattas skriftligen. Beslutet ska ange

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för den systematiska observationen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid,
- 5) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den systematiska observationen och som avses i 119 § 1 mom.,
- 6) eventuella begränsningar och villkor för den systematiska observationen.

127 §

Förtäckt inhämtande av information samt dess förutsättningar

Med *förtäckt inhämtande av information* avses inhämtande av information genom kortvarig interaktion med en viss person där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter används för att hemlighålla i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag som en tjänsteman vid Huvudstaben ska utföra.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får för att förhindra brott använda förtäckt inhämtande av information, om det på grund av en persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.

Förtäckt inhämtande av information är inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan.

128 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information

Underrättelsechefen för Huvudstaben eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om förtäckt inhämtande av information.

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas skriftligen. Beslutet ska ange

- 1) åtgärden och dess syfte tillräckligt specificerade,
- 2) den enhet som genomför det förtäckta inhämtandet av information och den ansvariga tjänstemannen,
- 3) det brott som ligger till grund för åtgärden,
- 4) den person som det förtäckta inhämtandet av information riktas mot,
- 5) de fakta som misstanken mot personen grundar sig på,
- 6) den planerade tidpunkten för genomförandet av åtgärden,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för inhämtandet.

Vid förändrade omständigheter ska beslutet vid behov ses över.

129 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

Med teknisk avlyssning avses att en viss persons samtal eller meddelande, som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar, trots 24 kap. 5 § i strafflagen avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samtalet eller meddelandet eller utreda deltagarna eller en i 4 mom. avsedd persons verksamhet.

Teknisk avlyssning får inte riktas mot ett utrymme som används för stadigvarande boende.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får i syfte att förhindra brott rikta teknisk avlyssning mot en person som befinner sig utanför ett utrymme som används för stadigvarande boende. En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag kan ges tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot en person som befinner sig i en myndighetslokal och som berövats sin frihet på grund av brott. Avlyssningen kan utföras så att den riktas mot utrymmen eller andra platser där det kan antas att den person som inhämtandet av information gäller sannolikt befinner sig eller som det kan antas att personen sannolikt besöker. Förundersökningsmyndigheten får rikta teknisk avlyssning, som riktas endast mot en teknisk anordning, mot anordningen oberoende av på vilken plats den finns.

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller av andra orsaker med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag har trots 2 mom. alltid rätt att utföra teknisk avlyssning, om det är nödvändigt för att tjänsteuppdraget tryggt ska kunna utföras och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

130 §

Beslut om teknisk avlyssning

Beslut om teknisk avlyssning som riktas mot en person som berövats sin frihet på grund av brott fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att

sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Beslut om teknisk avlyssning som avses i 129 § 5 mom. och om annan än i 1 mom. avsedd teknisk avlyssning ska fattas av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i beslut om teknisk avlyssning ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teknisk avlyssning grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det utrymme eller den plats av annat slag som avlyssningen riktas mot,
- 6) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet när anslutningsuppgifterna inhämtas och som avses i 119 § 1 mom.,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska avlyssningen.

131 §

Teknisk observation och dess förutsättningar

Med teknisk observation avses att man trots 24 kap. 6 § i strafflagen iakttar eller gör upptagningar av en person eller av ett utrymme eller någon annan plats med kamera eller andra utplacerade tekniska anordningar, metoder eller programvaror.

Teknisk observation får inte riktas mot ett utrymme som används för stadigvarande boende.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får i syfte att förhindra brott rikta teknisk observation mot en person som befinner sig utanför ett utrymme som används för stadigvarande boende. En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag kan ges tillstånd att rikta teknisk observation mot en person som befinner sig i en myndighetslokal och som berövats sin frihet på grund av brott. Observationen kan utföras så att den riktas mot utrymmen eller andra platser där det kan antas att den person som inhämtandet av information gäller sannolikt befinner sig eller som det kan antas att personen sannolikt besöker.

En förutsättning för teknisk observation av hemfridsskyddade utrymmen och andra i 24 kap. 11 § i strafflagen avsedda platser och av personer som berövats sin frihet på grund av brott är att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller annars med fog kan antas komma att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år. För annan teknisk observation krävs det att den misstänkte är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag har trots 2 mom. alltid rätt att utföra teknisk observation, om det är nödvändigt för att tjänsteuppdraget tryggt ska kunna utföras och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

132 §

Beslut om teknisk observation

Beslut om teknisk observation som riktas mot en person som berövats sin frihet på grund av brott fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information, när observationen riktas mot hemfridsskyddade utrymmen och andra i 24 kap. 11 § i strafflagen avsedda platser och mot personer som berövats sin frihet på grund av brott.

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om sådan teknisk observation som avses i 131 § 5 mom. och som inte avses i 1 mom.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk observation ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teknisk observation grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det utrymme eller den plats av annat slag som observationen riktas mot,
- 6) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska observationen och som avses i 119 § 1 mom.,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska observationen.

133 §

Teknisk spårning och dess förutsättningar

Med teknisk spårning avses att förflyttning av föremål, ämnen eller egendom spåras med hjälp av radiosändare som fästs eller som redan finns på objektet eller med hjälp av någon annan liknande teknisk anordning, metod eller programvara.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får i syfte att förhindra brott rikta teknisk spårning mot föremål, ämnen eller egendom som är föremål för ett brott eller som en person antas inneha eller sannolikt kommer att inneha, om det på grund av personens yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att personen kommer att göra sig skyldig till ett sådant brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst ett år.

Om syftet med teknisk spårning är att följa hur en person förflyttar sig genom att en spårningsanordning fästs i de kläder som denne bär eller i ett föremål som han eller hon bär med sig (*teknisk spårning av en person*), får en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag vidta åtgärden endast om det på grund av personens yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att personen kommer att göra sig skyldig till ett sådant brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag har dessutom rätt att utföra teknisk spårning, om det är nödvändigt för att tjänsteuppdraget tryggt ska kunna utföras och sådan överhängande fara avvägras som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

134 §

Beslut om teknisk spårning

Beslut om teknisk spårning av en person fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information. Om ärendet inte tål uppskov, kan en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information besluta om spårningen till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om sådan teknisk spårning som avses i 133 § 4 mom. och som inte avses i 1 mom.

Tillstånd får beviljas och beslut fattas för högst sex månader åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk spårning ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teknisk spårning grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det föremål, det ämne eller den egendom som åtgärden riktas mot,
- 6) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska spårningen och som avses i 119 § 1 mom.,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska spårningen.

135 §

Teknisk observation av utrustning och förutsättningarna för sådan

Med *teknisk observation av utrustning* avses att en funktion, informationsinnehållet eller identifieringsuppgifterna i en dator eller i en liknande teknisk anordning eller i dess programvara på något

annat sätt än enbart genom sinnesförmimmelser observeras, upptas eller behandlas på något annat sätt för att utreda omständigheter som är av betydelse för förhindrandet av ett brott.

Teknisk observation av utrustning får inte riktas mot sådana förtroliga meddelanden som omfattas av de bestämmelser i detta kapitel som gäller teleavlyssning, teleövervakning och annan teknisk observation än observation av utrustning.

För förhindrande av brott kan en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag ges tillstånd att utföra teknisk observation av utrustning, om det på grund av en persons yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år. En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppgifter får rikta teknisk observation av utrustning mot en funktion i en dator eller liknande teknisk anordning eller i dess programvara.

136 §

Beslut om teknisk observation av utrustning

Beslut om teknisk observation av utrustning fattas av en domstol på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information. Om ärendet inte tål uppskov, kan en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information besluta om teknisk observation av utrustning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden för inhämtande av information började användas.

Tillstånd kan ges för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk observation av utrustning ska följande nämnas:

- 1) det brott som ligger till grund för åtgärden och brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas komma att göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teknisk observation av utrustning grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) den tekniska anordning eller programvara som åtgärden riktas mot,
- 6) den tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska observationen av utrustning och som avses i 119 § 1 mom.,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska observationen av utrustning.

137 §

Inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning

För att förhindra brott får en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag i syfte att förhindra brott med en teknisk anordning inhämta identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, när det är fråga om brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

Transport- och kommunikationsverket ska kontrollera att inte den tekniska anordning som avses i 1 mom. på grund av sina egenskaper orsakar skadliga störningar i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster.

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser och teleterminalutrustning.

138 §

Installation och avinstallation av anordningar, metoder eller programvara

En tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag har rätt att fästa en anordning, metod eller programvara som används för teknisk observation på föremål, ämnen, egendom, i utrymmen och andra platser eller informationssystem som åtgärden riktas mot, om det behövs för observationen. För att installera, ta i bruk och avinstallera anordningen, metoden eller programvaran har tjänstemannen då rätt att i hemlighet ta sig in i ett ovan nämnt utrymme eller på en ovan nämnd plats eller i ett ovan nämnt informationssystem samt att kringgå, låsa upp eller på något annat motsvarande sätt tillfälligt passera eller störa objektens eller informationssystemens säkerhetssystem. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

Anordningar, metoder och programvara som används för teknisk observation får installeras i utrymmen som används för stadigvarande boende endast om domstolen har gett tillstånd till det på yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information, eller om installationen är nödvändig i sådana fall som avses i 129 § 5 mom., 131 § 5 mom. eller 133 § 4 mom.

Täckoperationer

139 §

Täckoperationer och förutsättningar för sådana

Med *täckoperation* avses planmässigt inhämtande av information om en viss person eller om personens verksamhet genom infiltration, där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter eller registeranteckningar används eller falska handlingar framställs eller används för att förvärva förtroende som behövs för inhämtandet av information eller för att förhindra att inhämtandet av information avslöjas.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får för att förhindra brott rikta en täckoperation mot en person som på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas komma att göra sig skyldig eller medverka till

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet eller olovlig underrättelseverksamhet,

3) högförräderi, grovt högförräderi eller förberedelse till högförräderi.

En förutsättning för en täckoperation är dessutom att inhämtandet av information måste anses vara behövligt på grund av att den brottsliga verksamheten är planmässig, organiserad eller yrkesmässig eller på grund av att det kan antas att den fortsätter eller upprepas.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag har rätt att för att förhindra brott rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en person, om det på grund av personens yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

En täckoperation får företas i en bostad endast om tillträdet till eller vistelsen i bostaden sker under aktiv medverkan av den som använder bostaden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

140 §

Brottsförbud

En tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som företar en täckoperation får inte begå brott eller ta initiativ till ett brott.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får en tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som företar en täckoperation begå en ordningsförseelse eller något annat jämförbart brott, för vilket det föreskrivna straffet är ordningsbot, eller en trafikförseelse, om gärningen är nödvändig för att syftet med täckoperationen ska nås eller för att inhämtandet av information inte ska avslöjas.

141 §

Framställning om och plan för en täckoperation

I en framställning om täckoperation ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den person, tillräckligt specificerad, som är föremål för inhämtandet av information,
- 3) det brott, tillräckligt specificerat, som ligger till grund för åtgärden,
- 4) syftet med täckoperationen,
- 5) behovet av täckoperationen,
- 6) övriga uppgifter som behövs för att bedöma förutsättningarna för täckoperationen.

Över genomförandet av en täckoperation ska en sådan skriftlig plan göras upp som innehåller väsentlig och tillräckligt detaljerad information för beslutsfattandet om och genomförandet av täckoperationen. Vid förändrade omständigheter ska planen vid behov ses över.

142 §

Beslut om en täckoperation

Beslut om en täckoperation fattas av underrättelsechefen för Huvudstaben. Beslut om en täckoperation som genomförs utslutande i datanät ska fattas av eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Beslut om en täckoperation kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om en täckoperation ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den enhet som genomför täckoperationen och den tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 94 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som ansvarar för genomförandet av täckoperationen,
- 3) identifikationsuppgifterna för de tjänstemän vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som genomför täckoperationen,
- 4) det brott som ligger till grund för inhämtandet av informationen,
- 5) den som är föremål för täckoperationen och som med fog kan antas begå det brott som avses i 4 punkten,
- 6) de fakta som brottsmisstanken och förutsättningarna för täckoperationen grundar sig på,
- 7) täckoperationens syfte och genomförandeplan,
- 8) beslutets giltighetstid.

Vid förändrade förhållanden ska beslutet vid behov ses över. Beslut om avslutande av en täckoperation ska fattas skriftligen.

143 §

Beslut om förutsättningarna för täckoperation

Om avsikten är att information som fås genom en täckoperation används i rättegång såsom en utredning till stöd för att någon är skyldig, ska den tjänsteman som fattat beslut om täckoperationen låta domstolen avgöra om det fanns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i 139 § 2 mom. eller om det var fråga om en täckoperation i sådana fall som avses i 116 §.

144 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat brott som avses i 139 § 2 mom., med direkt anknytning till det första brottet, och som omedelbart måste förhindras med en täckoperation, får en tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den tjänsteman som fattat beslutet om täckoperationen.

Om det under en täckoperation framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett brott som avses i 139 § 2 mom. och mot vilken det omedelbart bör riktas en täckoperation för att förhindra brottet, får den tjänsteman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den tjänsteman som fattat beslutet om täckoperationen.

145 §

Säkerheten för en tjänsteman vid Huvudstaben som utför brottsbekämpningsuppdrag vid förtäckt inhämtande av information och täckoperationer

En militärjurist eller annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information får besluta att en tjänsteman som ska genomföra förtäckt inhämtande av information eller en täckoperation ska förses med en teknisk anordning som möjliggör avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att tjänstemannens säkerhet ska kunna tryggas.

Avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga säkerheten för den tjänsteman som utför ett sådant brottsbekämpningsuppdrag som avses i 1 mom. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för någon som har del i saken, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska i så fall utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller lämnats därefter.

Användning av informationskällor

146 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Med *användning av informationskällor* avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag av personer som inte hör en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag eller någon annan myndighet (*informationskälla*).

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar den information som avses i 1 mom. (*styrd användning av informationskällor*).

Vid styrd användning av informationskällor får en informationskälla inte ombes att inhämta information på ett sådant sätt som förutsätter utövande av myndighetsbefogenheter eller som äventyrar informationskällans eller någon annans liv eller hälsa. Innan styrd användning av informationskälla inleds ska informationskällan upplysas om sina rättigheter och skyldigheter, i synnerhet om vad som är tillåten och förbjuden verksamhet enligt lag. Informationskällans säkerhet ska vid behov tryggas under och efter inhämtandet av information.

147 §

Behandling av uppgifter om en informationskälla och betalning av arvode eller ersättning

Uppgifter om en informationskälla registreras i ett personregister. Bestämmelser om behandlingen av uppgifter finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten.

Till en registrerad informationskälla kan betalas arvode. Av grundad anledning kan arvode betalas även till en oregistrerad informationskälla. Särskilda bestämmelser gäller om skatteplikt för arvodet.

148 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas av underrättelsechefen för Huvudstaben eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Beslut om styrd användning av informationskällor får meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. Beslutet ska ange

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den enhet som genomför inhämtandet av information och den tjänsteman vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som ansvarar för genomförandet av det,
- 3) identifikationsuppgifterna för informationskällan,
- 4) grunden för åtgärden,
- 5) syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta,
- 6) beslutets giltighetstid,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den styrda användningen av en informationskälla.

Vid förändrade förhållanden ska beslutet vid behov ses över. Beslut om att styrd användning ska avslutas ska fattas skriftligen.

Gemensamma bestämmelser

149 §

Skyddande av Huvudstabens brottsbekämpningsuppdrag

Sådan underrättelse som avses i 161 § får skjutas upp i anslutning till de uppdrag som avses i 88 § genom beslut av chefen för Huvudstaben och i anslutning till de uppdrag som avses i 93 § genom beslut av underrättelsechefen för Huvudstaben, om uppskovet inte orsakar betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Det förutsätts dessutom att uppskovet av underrättelsen är nödvändigt för att dölja att information inhämtas eller för att trygga verksamhetens syfte.

En tjänsteman vid Huvudstaben som sköter uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott får använda falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter, göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar, när det är nödvändigt för att skydda uppdraget eller tjänstemannens liv eller hälsa, eller förhindra att uppdraget avslöjas.

En registeranteckning som avses i 2 mom. ska rättas när förutsättningarna enligt det momentet inte längre finns.

Närmare bestämmelser om ordnande av skydd, den tjänsteman som ansvarar för skyddet och samarbetet med de registeransvariga utfärdas genom förordning av statsrådet.

150 §

Beslut om skyddande

Beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar enligt 149 § fattas av chefen för Huvudstaben i anslutning till sådana uppdrag som avses i 88 § och av underrättelsechefen för Huvudstaben i anslutning till sådana uppdrag som avses i 93 §.

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information beslutar om annat skyddande än det som avses i 1 mom.

Den myndighet som har fattat beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar ska föra en förteckning över anteckningarna och handlingarna, övervaka användningen av dem samt rätta anteckningarna.

151 §

Yppandeförbud som gäller hemligt inhämtande av information

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information får av viktiga skäl hänföra sig till förhindrande eller avslöjande av brott förbjuda en utomstående att röja sådana omständigheter om användningen av hemligt inhämtande av information som denne fått kännedom om. Det förutsätts dessutom att den utomstående med anledning av sitt uppdrag eller sin ställning har bistått eller blivit ombedd att bistå vid hemligt inhämtande av information.

Ett yppandeförbud meddelas för högst ett år åt gången. Förbudet ska bevisligen och i skriftlig form delges den som förbudet gäller. I förbudet ska det specificeras de omständigheter som förbudet omfattar, nämnas förbudets giltighetstid och anges hotet om straff för överträdelse av förbudet.

I ett beslut som gäller yppandeförbud får ändring inte sökas genom besvär. Den som meddelats förbud får dock utan tidsfrist anföra klagan hos Helsingfors tingsrätt. Klagan skall behandlas i brådsakande ordning.

Till straff för överträdelse av yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

152 §

Uträkning av tidsfrister

Vid uträkning av tidsfrister enligt detta kapitel ska inte lagen om beräkning av laga tid (150/1930) tillämpas.

En i månader uttryckt tid går ut den dag i den bestämda månaden som till sitt ordningsnummer motsvarar den dag då den utsatta tiden börjar löpa. Om motsvarande dag inte finns i den månad då den bestämda tiden löper ut, löper den bestämda tiden ut på månadens sista dag.

153 §

Förbud mot avlyssning och observation

Teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning, optisk observation och teknisk observation av utrustning får inte riktas mot meddelanden mellan

1) ett föremål för en hemlig metod för inhämtande av information och hans eller hennes rättsliga biträde som avses i 17 kap. 13 § 1 eller 3 mom. i rättegångsbalken eller tolk som avses i 1 mom. i den paragrafen, eller den som till det rättsliga biträdet står i sådant förhållande som avses i 22 § 2 mom. i det kapitlet,

2) ett föremål för en hemlig metod för inhämtande av information och en i 17 kap. 16 i rättegångsbalken avsedd präst eller någon annan person i motsvarande ställning, eller

3) en misstänkt som berövats sin frihet på grund av brott och en läkare, en sjukskötare, en psykolog eller en socialarbetare.

Om det inte är fråga om att förebygga eller avslöja ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, får teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning, optisk observation och teknisk observation av utrustning inte heller riktas mot meddelanden mellan

1) ett föremål för en hemlig metod för inhämtande av information och dennes närstående som avses i 17 kap. 17 § 1 mom. i rättegångsbalken,

2) ett föremål för en hemlig metod för inhämtande av information och en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 17 kap. 14 § 1 mom. i rättegångsbalken, eller den som till läkaren eller den yrkesutbildade personen står i sådant förhållande som avses i 22 § 2 mom. i det kapitlet, eller

3) ett föremål för en hemlig metod för inhämtande av information och en sådan upphovsman till eller utgivare av ett meddelande som gjorts tillgängligt för allmänheten eller utövare av programverksamhet som avses i 17 kap. 20 § 1 mom. i rättegångsbalken eller den som till upphovsmannen, utgivaren eller utövaren står i sådant förhållande som avses i 22 § 2 mom. i det kapitlet.

Om det under teleavlyssningen, inhämtandet av information i stället för teleavlyssning, den tekniska avlyssningen, den optiska observationen eller den tekniska observationen av utrustning eller vid något annat tillfälle framkommer att det är fråga om ett meddelande som inte får avlyssnas eller observeras, ska åtgärden avbrytas och de upptagningar som fåtts genom den och anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom den genast utplånas.

De förbud mot avlyssning och observation som avses i denna paragraf gäller dock inte sådana fall där en person som avses i 1 eller 2 mom. är misstänkt för samma brott som den misstänkte eller ett brott som direkt anknyter till det brottet och det också i fråga om denne har fattats beslut om teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning, optisk observation eller teknisk observation av utrustning.

154 §

Granskning av upptagningar och handlingar

En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med dessa uppdrag ska utan ogrundat dröjsmål granska de upptagningar och handlingar som uppkommit vid användningen av en hemlig metod för inhämtande av information.

155 §

Undersökning av upptagningar

Upptagningar som uppkommit vid användningen av en hemlig metod för inhämtande av information får undersökas endast av domstol och av en militärjurist eller annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med uppgifterna. Enligt förordnande av en militärjurist eller annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med uppgifterna eller enligt anvisning av domstolen får upptagningarna undersökas även av en annan tjänsteman, en expert eller någon annan person som anlitas för inhämtande av information.

Om en sådan expert eller annan person som avses i 1 mom. är en privat aktör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på experten eller den andra personen när han eller hon utför uppdrag som avses i detta kapitel.

När en sådan expert eller annan person som avses i 2 mom. anlitas ska upptagningarna undersökas under omedelbar ledning och övervakning av en tjänsteman vid den brottsbekämpande myndighet som avses i 1 mom. En expert eller annan person ska dessutom ha behövliga kunskaper och färdigheter samt erfarenhet för att utföra uppdraget.

156 §

Överskottsinformation

Med *överskottsinformation* avses information som fåtts genom teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller avvärjande av fara eller när den gäller något annat brott än det för vars förhindrande eller avslöjande tillståndet har getts eller beslutet fattats.

157 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får användas i samband med utredning av brott, om informationen gäller ett brott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information enligt detta kapitel genom vilka informationen har fåtts.

Överskottsinformation får också användas, om användningen av överskottsinformationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av brottet och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år eller det är fråga om något av följande brott:

- 1) misshandel, dödsvållande, grovt vållande av personskada, deltagande i slagsmål, framkallande av fara eller utsättande,
- 2) olaga hot eller olaga tvång, eller
- 3) utpressning.

Domstolen beslutar i samband med behandlingen av huvudsaken om användningen av överskottsinformation som bevisning. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet av den överskottsinformation som har använts finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen och bestämmelser om att användningen av överskottsinformation ska uppges i stämningsansökan i 5 kap. 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för att förhindra brott, för att rikta Huvudstabens brottbekämpningsverksamhet och som utredning som stöder det att någon är oskyldig.

Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Om förhindrandet av den ovannämnda faran eller skadan inte omfattas av Huvudstabens behörighet i fråga om brottbekämpning, ska ärendet utan dröjsmål överföras till den behöriga myndigheten.

158 §

Utplåning av information

Hemligt inhämtad information ska utplånas utan dröjsmål efter att det har framgått att den inte behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av brott.

Överskottsinformation får dock bevaras och lagras i enlighet med lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten, om informationen gäller ett brott som avses i 157 § 1 eller 2 mom. eller om den behövs för att förhindra ett brott som avses i 15 kap. 10 § i strafflagen. Information som inte har lagrats eller fogats till förundersökningsmaterial ska utan obefogat dröjsmål utplånas så snart det blivit uppenbart att den inte kan användas eller den inte längre behövs för att förhindra eller utreda ett brott.

Sådana i 124 § avsedda basstationsuppgifter ska utplånas efter att det har framgått att informationen inte behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott.

159 §

Avbrytande av teleavlyssning, teleövervakning, teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning

Om det framgår att teleavlyssningen eller teleövervakningen riktas mot något annat meddelande än ett meddelande från eller till den person som är föremål för tillståndet eller att den person som den tekniska avlyssningen riktas mot inte befinner sig i det utrymme eller på den plats som avlyssnas, ska användningen av metoden för inhämtande av information till denna del avbrytas så snart som möjligt och de upptagningar som har fåtts genom avlyssningen, de uppgifter som har fåtts genom teleövervakningen samt anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom användningen av sådana tvångsmedel genast utplånas.

Skyldigheten att avbryta åtgärden och skyldigheten att utplåna upptagningarna och anteckningarna gäller också teknisk observation av utrustning, om det framgår att observationen gäller ett förtroligt meddelande som omfattas av de bestämmelser i detta kapitel som gäller teleavlyssning, teleövervakning och annan teknisk observation än observation av utrustning eller om det framgår att den person som avses i 135 § 3 mom. inte använder den anordning som är föremål för observationen.

160 §

Utplåning av information som fåtts i en brådskande situation

Om en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 93 § avsedda brottbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med dessa uppdrag enligt 122 § 1 mom. eller 136 § 1 mom. har beslutat att teleövervakning eller teknisk observation av utrustning ska inledas men domstolen anser att det inte har funnits förutsättningar för åtgärden, ska användningen av informationsinhämtningen avslutas och det material som fåtts på detta sätt och anteckningarna om de uppgifter

som fås på detta sätt genast utplånas. Information som fås på detta sätt får dock användas på samma villkor som överskottsinformation får användas enligt 157 §.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också om en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med dessa uppdrag i en brådskande situation som avses i 124 § 1 mom. eller 134 § 1 mom. har beslutat om inhämtande av basstationsuppgifter eller om teknisk spårning av en person.

161 §

Underrättelse om hemligt inhämtande av information

Den som varit föremål för teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation ska utan dröjsmål underrättas om detta skriftligen efter det att syftet med inhämtandet av information har nåtts. Personen i fråga ska dock underrättas om det hemliga inhämtandet av information senast ett år efter att det har upphört.

På yrkande av en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med uppdragen får domstolen besluta att underrättelsen enligt 1 mom. till den som varit föremål för åtgärden får skjutas upp med högst två år åt gången, om det är motiverat för att trygga pågående inhämtande av information, trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa. Domstolen får besluta att underrättelsen ska utebli, om det är nödvändigt för att trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa.

Om den som varit föremål för inhämtandet av information inte är identifierad vid utgången av den föreskrivna tid eller det uppskov som avses i 1 eller 2 mom., ska personen i fråga underrättas skriftligen om inhämtandet av information utan obefogat dröjsmål när hans eller hennes identitet har klarlagts.

Den domstol som beviljat tillståndet att använda en hemlig metod för inhämtande av information ska samtidigt skriftligen informeras om att föremålet för den underrättats.

Den som varit föremål för inhämtande av information genom systematisk observation, förtäckt inhämtande av information eller styrd användning av informationskällor behöver inte underrättas, om inte förundersökning har inletts i ärendet. Om förundersökning inleds, iaktas i tillämpliga delar det som föreskrivs i 10 kap. 60 § i tvångsmedelslagen.

När domstolen överväger att skjuta upp underrättelsen eller att avstå från den i sådana fall som avses i 2 och 5 mom. ska domstolen i bedömningen också beakta en parts rätt att på behörigt sätt bevaka sina rättigheter.

Vid handläggning av underrättelseärenden i domstol ska det som föreskrivs i 167–64 § i tillämpliga delar iaktas.

162 §

Protokoll

Användning av andra hemliga metoder för inhämtande av information än observation ska protokollföras utan obefogat dröjsmål efter det att användningen har upphört. Protokollet ska innehålla uppgifter om beslutet om användning av hemliga metoder för inhämtande av information samt andra uppgifter om användningen av metoden. Om en hemlig metod för inhämtande av information som det har beviljats tillstånd för inte har använts, räcker det att detta nämns i protokollet.

Närmare bestämmelser om innehållet i protokollet utfärdas genom förordning av statsrådet.

163 §

Begränsning av partsoffentlighet i vissa fall

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har den vars rättigheter eller skyldigheter saken gäller inte rätt att få vetskap om användningen av en metod för inhämtande av information enligt detta kapitel förrän en underrättelse enligt 161 § har gjorts. Han eller hon har inte heller rätt till insyn för registrerade enligt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018).

När en underrättelse enligt 161 § har gjorts har en person som avses i 1 mom. rätt att få vetskap om handlingar och upptagningar som hänför sig till det hemliga inhämtandet av information, utom om det för att trygga statens säkerhet eller skydda liv, hälsa, integritet eller sekretessbelagda taktiska och tekniska metoder är nödvändigt att inte lämna personen i fråga den informationen. Vid övervägande av om en handling, en upptagning eller

information ska lämnas ut eller inte ska den i 1 mom. avsedda personens rätt att på behörigt sätt bevaka sina rättigheter beaktas vid bedömningen.

Uppgifter i en ljud- och bildupptagning får lämnas ut endast genom att upptagningen hålls tillgänglig hos myndigheten, där den kan avlyssnas eller ses, om det med beaktande av upptagningens innehåll finns anledning att anta att utlämnande av uppgifterna på annat sätt kan leda till en kränkning av integritetsskyddet för de personer som förekommer på upptagningarna.

164 §

Teleföretags skyldighet att biträda samt tillträde till vissa utrymmen

Ett teleföretag ska utan ogrundat dröjsmål göra de kopplingar i ett telenät som behövs för teleavlyssning och teleövervakning samt tillhandahålla en myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag de uppgifter och redskap samt den personal som behövs för utförande av teleavlyssningen. Detsamma gäller de situationer där den myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag genomför teleavlyssning eller teleövervakning med hjälp av tekniska anordningar. Teleföretaget ska dessutom ge en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som har förordnats att sköta i 88 § eller 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med uppdragen sådana uppgifter som företaget har i sin besittning och som behövs för teknisk spårning.

En myndighet vid Huvudstaben som sköter i 93 § avsedda brottsbekämpningsuppdrag samt den som utför åtgärden och den biträdande personalen har rätt att för att göra de kopplingar som behövs för teleavlyssning få tillträde också till andra utrymmen än de som är i teleföretagets besittning, dock inte till utrymmen som används för stadigvarande boende. En militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som sköta i 88 eller 93 § i denna lag avsedda brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med uppdragen beslutar om åtgärden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

165 §

Ersättningar till teleföretag

Ett teleföretag har rätt att få ersättning av statens medel för direkta kostnader som orsakats av att företaget i enlighet med detta kapitel har biträtt myndigheterna och lämnat uppgifter. Bestämmelser om ersättningen finns i 299 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Huvudstaben beslutar om utbetalning av ersättningen.

Omrövning av beslutet får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Förvaltningsdomstolen ska ge Transport- och kommunikationsverket tillfälle att bli hört.

166 §

Inverkan av lindrigare straffskala

Rätten att använda de metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel påverkas inte av att straffet eventuellt mäts enligt en lindrigare straffskala med tillämpning av 6 kap. 8 § i strafflagen.

Förfarandet i domstol

167 §

Den domstol som beslutar om hemligt inhämtande av information

Tillståndsärenden som gäller hemligt inhämtande av inhämtande av information behandlas vid Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten är domför även med ordföranden ensam. Sammanträdet får hållas även på annan tid och plats än vad som föreskrivs för allmän underrätts sammanträde.

168 §

Formen för ett yrkande som gäller hemligt inhämtande av information och hur yrkandet tas upp till behandling

Ett yrkande som gäller användning av en hemlig metod för inhämtande av information ska framställas skriftligen.

Ett yrkande som gäller användning av en hemlig metod för inhämtande av information ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol.

169 §

Närvaron av den som framställer yrkandet

Den tjänsteman som har framställt ett yrkande som gäller användning av hemliga metoder för inhämtande av information eller en av honom eller henne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet ska vara närvarande när yrkandet behandlas.

Om domstolen har beviljat tillstånd till teleavlyssning eller teleövervakning, får den pröva och avgöra ett ärende som gäller beviljande av tillstånd i fråga om en ny teleadress eller teleterminalutrustning utan att den tjänsteman som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman är närvarande, om det har förflutit mindre än en månad från den muntliga förhandlingen i ett tillståndsärende som gäller förhindrande eller avslöjande av samma brott. Ärendet kan behandlas utan att tjänstemannen är närvarande också om användningen av metoden för inhämtande av information redan har avslutats.

170 §

Behandling av ett yrkande som gäller hemligt inhämtande av information i domstol

Ärendet ska avgöras skyndsamt. Behandlingen kan också ske med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra. Vid behandlingen ska det läggas fram en utredning av förutsättningarna för användningen av hemliga metoder för inhämtande av information, vilken kan basera sig enbart på skriftligt material.

Beslutet ska avkunnas genast eller senast så snart behandlingen av ärendena som gäller hemliga metoder för inhämtande av information i fråga om de brott som har samband med varandra har avslutats.

Vid behandlingen ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iakttas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

171 §

Hörande av den som är föremål för inhämtandet av information

Ärendet kan avgöras utan att den som med fog kan antas göra sig skyldig eller ha gjort sig skyldig till brott eller innehavaren av en teleadress eller teleterminalutrustning eller ett utrymme som ska avlyssnas eller observeras hörs. När ett ärende som avses i 121 § behandlas ska innehavaren av teleadressen eller teleterminalutrustningen dock ges tillfälle att bli hörd, om inte skäl som har samband med utredningen talar emot det. Vid handläggning av ett ärende som gäller teknisk avlyssning eller teknisk observation av en frihetsberövad, ska en företrädare för den inrättning där den misstänkte hålls i förvar ges tillfälle att bli hörd, om det inte med beaktande av att denne hörts tidigare ska anses vara onödigt.

172 §

Besvärsförbud och förbud mot klagan

Ett beslut i ett tillståndsärende får inte överklagas genom besvär. Klagan mot beslutet får anföras hos Helsingfors hovrätt utan tidsfrist. Klagan skall behandlas i brådskande ordning.

DEL IV

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

14 kap

Uppgifter och befogenheter för en reservist som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen

173 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten i beredskapslagen (1552/2011) och vid försvarstillstånd som avses i 1 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991). Bestämmelserna i 174 och 175 § i detta kapitel tillämpas även när republikens president har beslutat om repetitionsövningar i enlighet med 32 § 4 mom. i värnpliktslagen eller om extra tjänstgöring i enlighet med 83 § i den lagen.

174 §

Befogenheter vid ett disciplinärt förfarande

Den som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen och är chef för en grundenhet eller dennes direkta förman, eller fältväbelen vid en grundenhet, får påföra disciplinstraff i enlighet med vad som i 33 § föreskrivs om rätten att påföra disciplinstraff.

Den disciplinära förman som avses i 1 mom. får vara undersökningsledare i enlighet med 12 §. Den som har tillräcklig utbildning och tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen får verka som utredare.

Utöver vad som föreskrivs i 21 § får gripande verkställas av en person som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen och som är direkt förman till den som ska gripas.

Den som har tillräcklig utbildning och tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen kan förordnas att sörja för verkställigheten.

175 §

Befogenheter vid utredning av militära brott

En reservist som har fått tillräcklig utbildning för uppdraget och tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen får vara undersökningsledare eller utredare i ett uppdrag enligt 88 §.

En reservist som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen och som i ett tjänsteuppdrag är en i 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen avsedd anhållningsberättigad tjänsteman får utöva befogenheterna för en anhållningsberättigad tjänsteman.

Utöver vad som föreskrivs i 21 § får gripande verkställas av en reservist som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen och som har förordnats till ett uppdrag enligt 88 §.

En reservist som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen utövar de befogenheter som avses i 1–3 mom. under ledning och övervakning av en tjänsteman som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag inom Försvarmakten. Bestämmelser om rätten att använda maktmedel och nödvärn finns i 103 §.

176 §

Straffrättsligt tjänsteansvar

På den som tjänstgör i enlighet med värnpliktslagen och lagen om frivilligt försvar och utövar sådana befogenheter som avses i 97, 174 eller 175 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

177 §

Skadestånd

För skada som orsakats i samband med en uppgift som avses i 97, 174 eller 175 § svarar staten i enlighet med vad som föreskrivs i skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för en person som utför en uppgift som avses i 97, 174 eller 175 § tillämpas bestämmelserna i 4 kap. i skadeståndslagen om en värnpliktigs skadeståndsansvar.

15 kap.

Övervakning

178 §

Granskning av disciplinbeslut som utförs av kommandören för ett truppförband

Kommandören för ett truppförband ska minst kvartalsvis granska de disciplinbeslut som påförts av disciplinära förmän som är underställda kommandören.

Huvudstaben utför eller låter utföra granskningar av disciplinbesluten vid behov.

179 §

Granskning av disciplinbeslut som utförs av kommandören för en försvarsgren

Kommandören för armén, kommandören för marinen, kommandören för flygvapnet och en motsvarande disciplinär förman ska biträdd av en militärjurist granska underlydande truppers och inrättnings disciplinbeslut minst en gång om året.

180 §

Övervakning av utövningen av disciplinär makt

En disciplinär förman ska övervaka hur de underlydande disciplinära förmännen utövar sin disciplinära makt.

Om kommandören för ett truppförband eller en disciplinär förman som är överordnad kommandören upptäcker att det vid ett disciplinärt förfarande har skett ett väsentligt fel eller att en disciplinär förman har överskridit sina befogenheter eller att ett beslut som fattats i ett disciplinärende till sitt slutresultat är felaktigt eller uppenbarligen oskäligt, ska denne upphäva beslutet eller lindra disciplinstraffet. Beslutet får dock inte upphävas eller ändras, om det har förflutit mer än två år sedan det fattades, om inte synnerligen vägande skäl kräver detta.

Om en disciplinär förman som avses i 2 mom. finner att ett disciplinärende bör tas upp till behandling på nytt eller att ett disciplinbeslut borde ändras till nackdel för svaranden i ett disciplinärende, kan förmannen ansöka om att disciplinbeslutet ska undanröjas eller återbrytas. På ett disciplinbeslut tillämpas på motsvarande sätt vad som föreskrivs om förutsättningarna för undanröjande av dom i 31 kap. 1 § 1 mom. i rättegångsbalken och om förutsättningarna för återbrytande av dom i 9 § 1 mom. i det kapitlet.

Ansökan ska göras hos den domstol som avses i 52 § 2 mom. i denna lag inom sex månader från den dag då disciplinbeslutet fattades. På förfarandet i domstol tillämpas vad som i 31 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om förfarandet vid extraordinärt ändringssökande.

Om domstolen eller den förman som övervakar ett disciplinärt förfarande har ändrat ett beslut som en lägre förman har fattat i ett disciplinärende eller upphävt det, ska beslutet delges parterna. Vid delgivningen ska vad som i 44 § föreskrivs om delgivning av disciplinbeslut iakttas.

Om en påföljd som påförts i ett disciplinbeslut har verkställts och disciplinbeslutet har upphävts eller undanröjts eller påföljden lindrats, ska vad som i 65 § föreskrivs om gottgörelse iakttas. Beslut om gottgörelse fattas av den disciplinära förman som avses i 2 mom. i denna paragraf.

181 §

Övervakning av brottsbekämpningen inom Försvarsmakten

Huvudstaben övervakar brottsbekämpningen inom Försvarsmakten. Försvarsmaktens assessor ska utöva den i denna lag avsedda interna laglighetskontroll av brottsbekämpningen inom Försvarsmakten.

182 §

Försvarsministeriets styrning och övervakning

Försvarsministeriet ska sköta den allmänna styrningen av och tillsynen över brottsbekämpningen inom Försvarsmakten.

Huvudstaben ska årligen lämna försvarsministeriet en berättelse om användningen och övervakningen av de hemliga tvångsmedel och de hemliga metoder för inhämtande av information som använts vid brottsbekämpning vid Huvudstaben samt om skyddandet av dem inom Huvudstabens brottsbekämpning.

Försvarsministeriet ska ges uppgifter om frågor med anknytning till Försvarsmaktens brottsbekämpning vilka är samhällligt eller ekonomiskt betydelsefulla eller tillräckligt allvarliga för att betraktas som betydelsefulla. Försvarsministeriet har rätt att få uppgifterna trots sekretessbestämmelserna.

Närmare bestämmelser om ordnandet av övervakningen och om de utredningar som ska ges inom försvarsförvaltningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

183 §

Extern laglighetskontroll av brottsbekämpningen inom Försvarsmakten

Försvarsministeriet ska årligen lämna riksdagens underrättelsetillsynsutskott, riksdagens justitieombudsman och underrättelsetillsynsombudsmannen en berättelse om användningen och övervakningen av hemliga

tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information vid Huvudstabens brottsbekämpning samt om hur skyddandet av Huvudstabens brottsbekämpning har använts och övervakats.

Bestämmelser om den tillsyn som underrättelsetillsynsombudsmannen utövar finns i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten (121/2019).

16 kap.

Samarbete med andra myndigheter

184 §

Tjänstemärke, skyldighet att ange ställning som tjänsteman samt identifiering i fråga om tjänstemän som sköter brottsbekämpningsuppdrag inom Försvarmakten

Närmare bestämmelser om de i 94 och 95 § avsedda tjänstemännens tjänstemärke utfärdas genom förordning av försvarsministeriet. Tjänstemännen ska medföra tjänstemärket vid utförandet av tjänsteuppdrag.

En tjänsteman ska vid behov presentera sig som en i 1 mom. avsedd tjänsteman för den som är föremål för en åtgärd och på begäran visa upp sitt tjänstemärke, om presentationen eller uppvisandet kan ske utan att åtgärden äventyras.

Försvarmakten ska se till att en tjänsteman som har utfört ett tjänsteuppdrag vid behov kan identifieras.

185 §

Polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens handräckning till Försvarmakten

Försvarmakten har rätt att av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen få behövlig handräckning för att utföra en i denna lag föreskriven uppgift med anknytning till förebyggande, avslöjande och utredning av brott. Försvarmakten har rätt att få handräckning, om handräckningen kan ges utan att detta äventyrar utförandet av andra lagstadgade uppgifter vid den myndighet som ger handräckningen.

En begäran om handräckning enligt 1 mom. ska göras skriftligen. Beslut om att begära handräckning kan fattas av en i denna lag avsedd tjänsteman eller disciplinär förman som sköter Försvarmaktens brottsbekämpningsuppdrag.

Den handräckning som polisen ger Försvarmakten är avgiftsfri.

186 §

Assistans av andra myndigheter och samarbete med andra myndigheter

Om Huvudstaben inte har befogenheter att utföra ett uppdrag som avses i 88 och 93 § kan polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet på skriftlig begäran av en till uppdraget förordnad militärjurist eller någon annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med uppdraget vidta en enskild åtgärd inom ramen för sin behörighet.

En i 1 mom. avsedd myndighet ska överlåta de upptagningar och handlingar som erhållits genom åtgärderna enligt 1 mom. till dem som sköter brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben. Upptagningar och handlingar får lämnas ut obehandlade. Då svarar de som sköter brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben för att upptagningarna och handlingarna granskas samt för andra uppgifter med anknytning till behandlingen av informationen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i 10 kap. i tvångsmedelslagen.

När sakens natur kräver det utförs ett uppdrag enligt 88 § och 93 § 1 mom. i samverkan med en i 1 mom. avsedd myndighet. Den som sköter brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben och den behöriga myndigheten avtalar i samarbete med varandra om frågor som gäller uppdraget.

De som sköter brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska samarbeta med andra myndigheter för att uppdragen ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt samt trots tystnadsplikten lämna ut andra uppgifter än personuppgifter, om utlämnandet av uppgifterna behövs för skötseln av myndigheternas lagstadgade uppgifter. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarmakten.

Närmare bestämmelser om ordnandet av samarbetet mellan Huvudstaben och andra myndigheter samt om de aktörer som deltar i samarbetet och om deras uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

187 §

Verksamhet inom en annan brottsbekämpningsmyndighets uppgiftsområde

Huvudstaben kan på begäran för polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets räkning vidta en sådan enskild åtgärd i anslutning till brottsbekämpning som hör till den andra myndighetens uppgiftsområde inom ramen för de befogenheter som Huvudstaben får utöva inom sitt eget uppgiftsområde när det gäller dess egna brottsbekämpningsuppdrag.

Huvudstaben får även utan begäran vidta en brådskande åtgärd som hänför sig till ett i 1 mom. avsett brottsbekämpningsuppdrag med de befogenheter som avses i 1 mom. om åtgärden inte kan uppskjutas. Den myndighet till vars uppgiftsområde åtgärden hör ska utan ogrundat dröjsmål underrättas om åtgärden. En åtgärd ska frångås, om den myndighet på vars vägnar åtgärden vidtas begär det eller åtar sig att sköta den.

Om Huvudstaben inte vidtar en åtgärd som avses i 2 mom. ska den utan obefogat dröjsmål underrätta den myndighet till vars uppgiftsområde åtgärden hör om åtgärden har kommit till Huvudstabens kännedom, om underrättelsen är nödvändig för förhindrande av ett allvarligt brott, inledande av undersökning av ett sådant brott eller om det är nödvändigt av någon annan därmed jämförbar särskild orsak.

188 §

Överföring av ett brottsbekämpningsuppdrag till polisen

Om undersökningens opartiskhet eller brottets allvarlighet förutsätter det, ska förundersökningen i dess helhet överföras till polisen.

Ett brottsbekämpningsuppdrag kan även annars föras över till polisen när ärendets art kräver det. Polisen har också av ett särskilt skäl rätt att på eget initiativ utföra ett sådant brottsbekämpningsuppdrag som avses i denna lag.

När ett ärende helt och hållet överförs till polisen för undersökning, flyttas också undersökningsledarskapet över på polisen. Enskilda förhör och andra undersökningsåtgärder kan ges i uppdrag åt polisen.

189 §

Anmälningsskyldighet till polisen

De tjänstemän vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag ska till polisen anmäla ett brott som avses i 89 §, en åtgärd som de har inlett för att utreda brottet samt utan onödigt dröjsmål om de använder hemliga tvångsmedel som nämns i 92 § för att utreda brottet.

En disciplinär förman ska underrätta polisen om en åtgärd som han eller hon vidtagit för att utreda ett brott.

Sådana tjänstemän vid Huvudstaben som utför förebyggande och avslöjande av brott ska utan obefogat dröjsmål underrätta polisen om användningen av hemliga metoder för inhämtande av information.

Försvarsmakten beslutar tillsammans med polisen vilka brott som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt denna paragraf samt om anmälningsförfarandet. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

190 §

Anmälan om brottsmisstanke

En tjänsteman vid Huvudstaben som sköter brottsbekämpningsuppdrag och som har fått kännedom om ett brott ska utan obefogat dröjsmål underrätta den brottsbekämpningsmyndighet till vars uppgiftsområde brottet hör, om anmälan är nödvändig för att förhindra ett allvarligt brott, inleda en undersökning av ett sådant brott eller om den behövs av någon annan särskild orsak.

191 §

Registrering i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden

Domstolen ska utan obefogat dröjsmål underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om sitt avgörande genom vilket den har dömt ut ett disciplinStraff. Uppgifterna om avgörandet registreras i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens nationella informationsresurs. Bestämmelser om registrering av uppgifter finns i lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020).

17 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

192 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014).

193 §

Övergångsbestämmelse

Om ett brott som ska behandlas i ett disciplinärt förfarande har begåtts före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas på de påföljder som påförs, på tvångsmedlen, behandlingen av ärendet och ändringsökande samt på verkställighet och övervakning de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

2.

Lag

om ändring av 7 och 23 a § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) 7 och 23 a §, sådana de lyder i lag 262/2014, som följer:

7 §

Militär disciplin

Bestämmelser om Försvarsmaktens disciplinära makt finns i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (/).

23 a §

Undersöknings- och genomsökningsrätt för kommandören för ett truppförband

Undersökning och genomsökning som avses i 30 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten får företas i fråga om en person som är i försvarsmaktens tjänst och inte lyder under 45 kap. i strafflagen, om det finns skäl att misstänka att personen har brutit mot de bestämmelser som nämns i det momentet.

På Försvarsmaktens egendom samt på narkotika eller alkoholdrycker som innehas olovligt eller olagligt tillämpas på motsvarande sätt vad som föreskrivs i 30 § 2 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) 15 §, 16 § 1 mom. 13 och 14 punkten, 17 § 1 mom. 2 punkten, 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 19 § 1 mom. 3 punkten, 20 §, 21 § 1 och 2 punkten, 22 § 1 punkten, 25 §, det inledande stycket i 36 § 1 mom. och det inledande stycket i 37 § 1 mom., samt 42 §, av den finska språkdräkten i det inledande stycket i 37 § 1 mom. sådan den lyder i lag 1168/2019, samt

fogas till 4 § 1 mom. en ny 7 punkt, till 16 § 1 mom. en ny 15 punkt och till lagen nya 4 a, 16 a, 16 b och 44 a § som följer:

4 §

Försvarsmaktens permanenta personregister och personuppgiftsansvarig

Försvarsmakten har följande permanenta personregister:

7) registret för förebyggande och avslöjande av militära brott.

4 a §

Behandling av grundläggande personuppgifter

Försvarsmakten får för de ändamål som anges i 11, 13, 16, 16 a och 17 § behandla följande grundläggande personuppgifter:

- 1) namn,
- 2) födelsedatum och födelseort,
- 3) personbeteckning,
- 4) kön,
- 5) modersmål,
- 6) kontaktspråk,
- 7) civilstånd,
- 8) medborgarskap eller avsaknad av medborgarskap samt nationalitet,
- 9) hemvist och bostadsort,
- 10) yrke och utbildning,
- 11) kontaktuppgifter,
- 12) uppgifter ur handlingar som behövs för att fastställa identiteten,
- 13) i fråga om en utländsk person föräldrarnas namn, medborgarskap och nationalitet,
- 14) uppgifterna i ett resedokument samt övrig information som gäller inresa och passerande av gräns,
- 15) uppgift om att personen avlidit eller förklarats död,
- 16) uppgift om intressebevakning, försättning i konkurs eller meddelande om näringsförbud.

11 §

Ändamålet med registret för militärrättsvården

Registret för militärrättsvården används för

1) skötsel av sådana förundersökningsuppgifter som avses i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (/),

15 §

Säkerhetsdataregistrets ändamål

Säkerhetsdataregistret används för skötseln av sådana uppgifter för förebyggande och avslöjande av brott som avses i 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten.

16 §

Datainnehållet i säkerhetsdataregistret

I säkerhetsdataregistret får det föras in

13)) uppgifter om att en sådan hemlig metod för inhämtande av information som avses 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten har använts,

14) sådana nödvändiga uppgifter om en persons förehavanden och beteende som har inhämtats med en sådan hemlig metod för inhämtande av information som avses i 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,

15) sådana nödvändiga beskrivningar, omständigheter och specificeringar som hänför sig till Huvudstabens i 93 § 1 mom. avsedda uppgifter, åtgärder och händelser,

16) uppgifter om användningen och övervakningen av informationskällan samt det huvudsakliga innehållet i de uppgifter som informationskällan lämnat.

16 a §

Ändamålet med registret för förebyggande och avslöjande av militära brott

Registret för förebyggande och avslöjande av militära brott används för skötsel av ett sådant i 88 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten avsett uppdrag att förebygga och avslöja militära brott.

16 b §

Datainnehållet i registret för förebyggande och avslöjande av militära brott

I registret för förebyggande och avslöjande av militära brott får utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 4 a § också följande personuppgifter föras in:

1) specificeringar, beskrivningar, omständigheter och klassificeringar i anknytning till uppgifter, åtgärder och händelser,

2) uppgifter som gäller en persons kontakter, livsstil, ekonomiska situation, hobbyer och andra intressen,

3) signalementsuppgifter för fastställande av identiteten, inklusive röstprov, ansiktsbild och andra biometriska uppgifter,

4) för att trygga säkerheten för en person som är föremål för en åtgärd eller en myndighets säkerhet i arbetet, uppgifter om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om personens vård, om ett övervakningsobjekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt uppgifter som beskriver eller är avsedda att beskriva en brottslig gärning, ett straff eller någon annan påföljd för brott,

5) sådana nödvändiga uppgifter om en persons förehavanden och beteende som har inhämtats med en sådan hemlig metod för inhämtande av information som avses i 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten.

Till personuppgifter som förs in i registret ska det vid behov fogas en bedömning av uppgiftslämnarens eller källans tillförlitlighet och uppgifternas riktighet.

17 §

Tillfälliga personregister

Utöver vad som föreskrivs i 4–16 § får Försvarmakten för

2) ett uppdrag som avser förebyggande och avslöjande av brott upprätta ett tillfälligt personregister där det får införas uppgifter som avses i 16 och 16 a §,

18 §

Behandling av uppgifter i värnpliktsregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Försvarmakten får behandla personuppgifter i värnpliktsregistret för andra ändamål än de som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för

- 1) skötseln av sådana förundersökningsuppgifter som avses i 3 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,
- 2) utförandet av ett uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott och som avses i 88 och 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,

19 §

Behandling av uppgifter i registret för militärrättsvården för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Försvarmakten får behandla personuppgifter i registret för militärrättsvården för andra ändamål än de som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för

-
- 3) utförandet av ett uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott och som avses i 88 och 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,

20 §

Behandling av uppgifter i säkerhetsdataregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Försvarmakten får behandla personuppgifter i säkerhetsdataregistret för andra ändamål än de som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för

- 1) tryggnad av den nationella säkerheten,
 - 2) förhindrande av betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada,
 - 3) förebyggande eller utredning av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
 - 4) uppdrag inom den militära underrättelseverksamheten,
- Bestämmelser om användning av uppgifterna i säkerhetsdataregistret för säkerhetsutredningar finns i säkerhetsutredningslagen.

21 §

Behandling av uppgifter i passertillståndsregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Försvarmakten får behandla personuppgifter i passertillståndsregistret för andra ändamål än de som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för

- 1) skötseln av sådana förundersökningsuppgifter som avses i 3 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,
 - 2) utförandet av ett uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott och som avses i 88 och 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,
-

22 §

Behandling av uppgifter i registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Försvarmakten får behandla personuppgifter i registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden för andra ändamål än de som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för

- 1) utförandet av ett uppdrag som gäller förebyggande och avslöjande av brott och som avses i 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten,
-

25 §

Undantag beträffande en registrerads rätt till insyn

Bestämmelser om de registrerades rätt till insyn och om begränsning av de registrerades rättigheter finns i 23–25 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 23 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten gäller rätten till insyn inte sådana uppgifter om Huvudstabens taktiska och tekniska metoder, observationsuppgifter eller uppgifter som används för teknisk undersökning som ingår i de personuppgifter som avses i 16 a–16 b § Rätten till insyn gäller inte heller personuppgifter som har inhämtats med sådana hemliga metoder för inhämtande av information som avses i 11 kap. eller 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten eller med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Den registrerade har inte alls rätt till insyn i fråga om de uppgifter som finns i följande personregister:

- 1) registret för militär underrättelseverksamhet,
- 2) säkerhetsdataregistret,
- 3) ett sådant tillfälligt personregister som avses i 17 § 1 mom. 1 och 2 punkten,

Bestämmelser om användningen av den registrerades rättigheter genom dataombudsmannen förmedling finns i 29 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och i samband med upprätthållandet av den nationella säkerheten.

36 §

Rätt att få personuppgifter för skötseln av ärenden som gäller militärrättsvården

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, har Försvarmakten för utförande av sådana förundersökningsuppgifter som avses i 3 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten trots sekretessbestämmelserna rätt att få behövliga uppgifter enligt följande:

37 §

Rätt att få personuppgifter för skötseln av militärunderrättelseuppdrag och uppdrag för förebyggande och avslöjande av brott

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, har Försvarmakten för utförande av uppdrag inom militär underrättelseinhämtning samt uppdrag för förebyggande och avslöjande av brott som avses i 88 § och 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten trots sekretessbestämmelserna rätt att få behövliga uppgifter enligt följande:

42 §

Utplåning av personuppgifter ur registret för militärrättsvården

Ur registret för militärrättsvården utplånas uppgifter enligt följande:

- 1) 5 år efter det att brottmålet avgjordes i disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till böter eller ett fängelsestraff på högst ett år,
- 2) 10 år efter det att brottmålet avgjordes i ett disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till ett fängelsestraff på över ett och högst fem år,
- 3) tjugo år efter att brottmålet avgjordes i ett disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till fängelse i över fem år.

De uppgifter som avses i 1 mom. raderas dock tidigast ett år efter det att åtalsrätten för brottet har preskriberats.

Uppgifterna i övriga brottmål än de som avses i 1 mom. ska raderas ett år efter det att åtalsrätten för det sista misstänkta brottet preskriberats, dock tidigast 5 år efter det att brottmålet registrerades.

De i 1–3 mom. avsedda personuppgifter som anknyter till brottmål får dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till försvarsmaktens personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

44 a §

Utplåning av personuppgifter ur registret för förebyggande och avslöjande av militära brott.

Personuppgifter i anknytning till förebyggande och avslöjande av militära brott ska raderas senast 10 år från det att den sista uppgiften om ett brott, brottslig verksamhet eller ett uppdrag infördes.

Personuppgifter som avses i 1 mom. får dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till försvarsmaktens personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 31 § 3 mom. och 4 mom., av dem 3 mom. sådant det lyder i lag 266/2014 och § 4 mom. sådant det lyder i lag 691/2021, samt fogas till 31 § ett nytt 4 mom., varvid det ändrade 4 mom. blir 5 mom., som följer:

31 §

Tillämpning av bestämmelserna om militära brott

På förundersökning i militära rättegångsärenden och på militärdisciplinförfarandet vid Gränsbevakningsväsendet tillämpas vad som föreskrivs med stöd av 1–87, 174, 176–178 och 180 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (/). Vad som i de nämnda paragraferna föreskrivs om Huvudstabens och Försvarsmaktens disciplinära förmäns uppgifter och befogenheter tillämpas vid Gränsbevakningsväsendet på dess stab och dess disciplinära förmän.

En i 10 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten avsedd tjänsteman som har rätt att inleda förundersökning är vid Gränsbevakningsväsendet avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen vid juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet. I en ovan avsedd situation beslutar biträdande chefen för Gränsbevakningsväsendet vid behov om den förvaltningsenhet vid Gränsbevakningsväsendet som ska förrätta förundersökningen. Om förundersökningen har gjorts på initiativ av staben för Gränsbevakningsväsendet på motsvarande sätt som föreskrivs i 10 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten eller på initiativ av polisen på det sätt som föreskrivs i 11 § i den lagen, kan förundersökningsprotokollet sändas direkt till den behöriga åklagaren. I sådana fall träffas inget sådant avgörande som avses i 14 § i militära rättegångslagen (326/1983). Staben för Gränsbevakningsväsendet eller polisen ska dock underrätta den behöriga disciplinära förmannen om att ärendet har sänts till åtalsprövning.

Genom förordning av statsrådet utfärdas, i fråga om Gränsbevakningsväsendet, närmare bestämmelser om förfarandet vid förundersökning i militära rättegångsärenden samt om sådana disciplinära förmän som avses i 31 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten, om lämnande av sådant utlåtande som avses i 17 § i den lagen och om verkställigheten av en varning enligt 72 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 10 kap. 2 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen (805/2011), 10 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 988/2016, som följer:

2 §

Avslutande av förundersökning

Efter det att förundersökningen blivit klar ska saken överlämnas till åklagaren för åtalsprövning eller för utfärdande av ett föreläggande eller yrkande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Förundersökningsprotokollet i fråga om ett brott som ska utredas som militärt rättegångsärende ska utan dröjsmål sändas till militärmyndigheterna, om inte något annat följer av 91 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (/).

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

6.

Lag

om ändring av 14 § i militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen (326/1983) 14 § 1 och 3 mom, av dem 1 mom. sådant det lyder i lag 1115/2000, som följer:

14 §

Om ett brottmål som är ett militärt rättegångsärende inte handläggs i disciplinärt förfarande, ska kommandören för den truppavdelning som avses i 5 § 1 mom. efter avslutad förundersökning avgöra om förundersökningsmaterialet ska tillställas åklagaren för åtalsprövning, om inte något annat följer av 91 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (/).

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om kommandör gäller även sådan förman som har till uppgift att övervaka utövningen av kommandörens disciplinära makt. Då ärende gäller i 6 § avsedd krigsman som tjänstgör inom Försvarmakten, ska Huvudstaben träffa avgörandet, om inte något annat följer av 91 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (/).

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

7.

Lag

om ändring av 184 § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen (729/2018) 184 § 1 mom. 3 punkten som följer:

184 §

Undantag från skyldigheten att iaktta trafikregler, trafikanordningar och bestämmelser om användningen av fordon

En vägtrafikant får låta bli att iaktta trafikregler, skyldigheter som trafikanordningar anger, påbud, begränsningar eller förbud, eller bestämmelser om användningen av fordon, med iakttagande av särskild försiktighet och om uppdraget kräver det

3) i Försvarmaktens förundersökningsuppdrag eller i ett i 88 eller 93 § 1 mom. i lagen om militär disciplin
och brottsbekämpning inom Försvarmakten (/) avsett uppdrag,

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

8.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten (121/2019) 2 § som följer:

2 §

Övervakning av underrättelseverksamheten och skyddspolisens övriga verksamhet samt av militärunderrättelsemyndighetens brottsbekämpning

Med *övervakning av underrättelseverksamheten* avses parlamentarisk kontroll och laglighetskontroll av både civil och militär underrättelseinhämtning.

Parlamentarisk kontroll av underrättelseverksamheten och skyddspolisens övriga verksamhet samt av verksamhet som avses i 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten utövas av riksdagens underrättelsetillsynsutskott, om vars uppgifter det finns bestämmelser i riksdagens arbetsordning (40/2000).

Laglighetskontrollen av underrättelseverksamheten utövas av underrättelsetillsynsombudsmannen. Ombudsmannen övervakar också skyddspolisens övriga verksamhet samt sådan verksamhet som avses i 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten. På den här övervakningen tillämpas 3 kap. i denna lag i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

9.

Lag

om ändring av 46 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) 46 § som följer:
46 §

Radering av personuppgifter som behandlas inom militärrättsvården

Ur personuppgifter som behandlas inom militärrättsvården ska uppgifter raderas enligt följande:

1) 5 år efter det att brottmålet avgjordes i disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till böter eller ett fängelsestraff på högst ett år,

2) 10 år efter det att brottmålet avgjordes i ett disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till ett fängelsestraff på över ett och högst fem år,

3) tjugo år efter att brottmålet avgjordes i ett disciplinärt förfarande eller överfördes till åklagaren, om det grävsta misstänkta brottet i brottmålet kan leda till fängelse i över fem år.

De uppgifter som avses i 1 mom. raderas dock tidigast ett år efter det att åtalsrätten för brottet har preskriberats.

Uppgifterna i övriga brottmål än de som avses i 1 mom. ska raderas ett år efter det att åtalsrätten för det sista misstänkta brottet preskriberats, dock tidigast 5 år efter det att brottmålet registrerades.

De i 1–3 mom. avsedda personuppgifter som anknyter till brottmål får dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till Gränsbevakningsväsendets personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Sådana i 14 § 3 punkten avsedda uppgifter som behandlas inom militärrättsvården raderas senast ett år efter den registrerades död.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

Helsingfors den xx xxxx 20xx

Statsminister

Försvarsminister